

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sárgóncim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre	...	960 Lej
Fél évre	...	480 Lej
Negyed évre	...	240 Lej
Havonta	...	80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 baival többlet.

Egységes európai uttlevelet!

Ira:

Dr. Coudenhove-Kalergi N. Richárd gróf.

A Páneurópa-mozgalom vezérének, Coudenhove-Kalergi grófnak az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének rendelkezésére bocsátott legújabb cikke érdekes tervet tartalmaz az egységes európai uttlevele vonatkozásilag.

Az uttlevelel-kényszer bevezetése Európában a háború utáni európai visszaesés jellemző szimptomája. Az uttlevelel-kényszer azonban a vizum-kényszer még elviselhetőbbé teszi. Aki ma több európai államban akar utazni, annak nemcsak uttlevelet kell szereznie, hanem időrabló és körülményes formalitások közepette meg kell szereznie az összes országok vizumait, amelyekbe utazni akar, sőt azokat is, amelyeken keresztül utazik.

Ezek a mesterséges nehézségek és bonyolalmak megnehezítik és meggátolják az európai utazási forgalmat és az államhatároknak még inkább a láthatatlan falak jellegét kölcsönzik, mint a vámsorompók. Mivel célunk az, hogy az európai belső határok leépítését kiküzdjük, harcolnunk kell a jelenlegi uttlevelel-rendszer esztelenisége ellen. A mi célunk az európai vizum-rendszer teljes megszüntetése. Mivel azonban a munkanélküliségre való tekintettel és a politikai agitációktól való félelem miatt a legtöbb európai állam ma még nem hajlandó a kényszer teljes megszüntetésére, olyan módot kell keresnünk, amely a vizum-kényszerrel egyelőre egyszerűbbé és könnyebbé teszi anélkül, hogy az említett két veszélyt fokozná.

A mód ennek elérésére véleményem szerint a következő:

Az összes európai államok, amelyek az alábbi tervvel egyetértenek, maguk között konvenciót létesítenek az „Európai Utlevelel-Unió” megalakítására. A konvenció alapján az összes európai államokban hetenként összeülnek az intereurópai uttlevelel-bizottságok. Egy-egy ilyen uttlevelel-bizottság az illető főváros rendőrfőnökségének uttlevelel-referenséből, aki a tanácskozásokon egyuttal elnököl, valamint a fővárosban székelő összes konzulátusok vizum-osztályának főnökeiből áll. Az európai uttlevelelre vonatkozó összes kérvények a bizottság elé kerülnek. A kérvényhez mellékelendők az összes szükséges okmányok és információk. A belföldiek kérelmeit az elnökölő rendőrfőnökségi tisztviselő, a külföldieket az illetékes konzulátus delegátusai terjesztik elő. Ha a kérvényező részéről nem kell félni politikai agitációtól vagy a munkapiac megterhelésétől, úgy a bizottság egyhangú határozata alapján megkapja az európai uttlevelet. Visszaélések elkerülése végett erre az uttlevelelre külön-külön reá lehetne vezetni az összes vizumokat is.

Ha ötnél kevesebb állam képviselői megtagadják az illető kérvény teljesítéséhez való hozzájárulásukat, úgy az európai uttlevelelben feltüntetendő, hogy ezekben az országokban az uttlevelel nem lesz érvényes. Ha ötnél több állam képviselői elkenzik az uttlevelel kiállítását, az a kérvény visszautasítását jelenti és az illetőknek meg kell elégedniük egyszerű uttlevelel. Olyan európai államokba való utazásra, amelyek nem tartoznak az „Európai Utlevelel-Unió”-hoz, valamint a más világrészek or-

szágaiba természetesen külön vizumok szerezendők be. Az európai uttleveleket legalább két évre kellene kiállítani és ára a közönséges uttlevelel háromszorosa lehetne. Ez az illeték annál a hatóságnál fizetendő meg, amely az uttlevelet kiállítja, illetve kiszolgáltatja.

Az európai uttlevelek az államnyelven kívül angol, francia és német nyelveken is kiállítandók. Formátumuk és kiállításuk minde-

nütt egységes minta szerint történik és lényegesen különböznek a közönséges uttlevelek formájától.

Az európai uttlevelek bevezetése lényegesen előmozdítja Európában szabad forgalmát politikai és szociális veszélyek lehetősége nélkül és az államkincstárak sem károsodnak, s amellyel az európai uttlevelel mindenekelőtt az európai egység markáns kifejeződése lenne.

Döntő stádiumba jutott a német kölcsön.

Új kölcsön a lej stabilizálására.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Az Adeveru szerint a német kölcsön döntő fázisba jutott. A legközelebbi napokban Bucurestibe érkezik Poggi gróf, aki fontos megbízást kapott a német Leszámitoló banktól. A gróf azt a javaslatot teszi, hogy a német kölcsön után Románia jelentékeny kölcsönt vegyen fel a londoni és berlini piacon.

amely kölcsön kizárólag az államnak a Banca Nationalaval szemben fennálló tartozások fizetésére fordíttassék. Ez által a lej stabilizálását is elősegítenék. Hír szerint Lapedatu volt pénzügyminiszter megbízást nyert, hogy Németországgal ezeket a tárgyalásokat folytassa.

Negyvenötmillió a kisebbségi iskoláknak.

A magyarok harmincemillió lei államsegélyt kapnak. — Bucsan államtitkár nyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A kisebbségi iskolák államsegélyének ügye, mint azt tegnapi számunkban jelentettük, elintézésre nyert. Bucuresti-i tudósítónk megbízható magánforráson alapuló távirati jelentése ma arról számol be, hogy a felekezeti iskolák 45 millió lei államsegélyt kapnak, a melyből 30 millió a magyar, 15 millió pedig a német kisebbségi iskoláknak jut.

Bucsan államtitkár ma kijelentette, hogy a kormány az államsegélyt a költségvetés feleslegéből utalja ki, de még nincs eldöntve, hogy melyik feleslegből utalják. Remélhető azonban, hogy néhány napon belül ebben is döntés történik. Az államsegélyeket az egyházak fizetik ki, mert a kormány hatáskörében csak az államsegély megszavazása és kiutalása áll.

Bucsan nyilatkozott a népszámlálásról is és kijelentette, hogy az nincs összefüggésben a külföldi állampolgárok kérdésével. Mindenki szabadon tölti ki személyi adatait, ami nem jelenti azt, hogy hamis adatokat lehet bejelenteni. Nyelvismeret legfeljebb a nők korának bejegyzésénél néztek el.

A tegnapi napon tartott minisztertanács határozata értelmében a kisebbségi egyházak részére kiutalandó összeg 45 millió. Ebből az összegből 30 millió jut a magyar és 15 millió a német egyházak részére. A 30 millióból 45 százalékot kapnak a római katolikusok, 45 százalékot a reformátusok, 8 százalé-

kot kapnak az unitáriusok és 2 százalékot a magyar lutheránusok. A két nagyobb magyarságú egyház tehát fejenként 13 és fél millió lei államsegélyben részesül. Az egyházaknak a magánoktatási törvény rendelkezései szerint az állami tanárok fizetésének színvonalára kell felelelniük alkalmazottaik illetményét, de a most kiutalt összeg erre a célra elegendőnek kevés lesz.

Az államsegély kiutalását Lapedatu volt pénzügyminiszter odázta el, aki semmiképpen sem volt hajlandó a segélyt a mostani költségvetés terhére folyósítani. Minduntalan azt hangoztatta, hogy a költségvetésben nincs fedezet milliók segélyekre, amelyeket csak a jövő évi költségvetésbe lehet beállítani. Lapedatu távoztása után Bucsan belügyi államtitkár újabb erőteljes akciót indított a kormányban és sikerült rábírnia Averescu tábornokot és Manoliescu helyettes pénzügyminisztert arra, hogy még a jelenlegi költségvetés terhére utalják ki az egyházak államsegélyét. Petrovici közoktatásügyi miniszter, aki elvben támogatta a kisebbségi egyházak iskolasegélyét, tegnap bizalmas körben kijelentette, hogy a kormánynak nagy nehézségeket kellett leküzdeni, hogy az egyházak már ebben az évben segélyt kapjanak.

A Magyar Párt parlamenti csoportjánál a segélyek kiutalása nagy örömet keltett, mert abban első jelét látják annak, hogy a kormány beváltja a választások előtt tett ígéreteit.

Mussolini merénylete a bíróság előtt.

Zamboni a duce lelövésével a király kezébe akarta visszahozni a hatalmat.

(Az Aradi Közlöny római tudósítójától.) Ma reggel kezdte meg a törvényszék Zamboni, Mussolini merénylete ügyének tárgyalását. Mint ismeretes, Zamboni 1925. novemberében szobát bérelt egy szállodában és az erkélyről le akarta lőni Mussolinit, aki a szomszéd erkélyről beszélt. Tetteben azonban megakadályozták és letartóztatták.

A főtárgyaláson Zamboni beismerte, hogy meg akarta gyilkolni Mussolinit, mert műkö-

dését és a fascizmust ártalmasnak találja az országra nézve. Ha a rendőrség néhány percet késik csupán, a tervet végrehajtja. Nem az egyéni bosszú sugalta tettét, hanem az ország nép érdeke, miután az erőszakos fascista diktatura kárára van a népnek. Remélte, hogy tettével visszahozza a hatalmat a király kezébe. Zamboni egyébként exaltált ember benyomását teszi, de gondolatmenete összefüggő. Capio tábornok tagadja, hogy tudomása lett volna a merényletről. A tárgyalást folytatják.

Pacha Agoston felszentelt püspök

A timisoarai püspökség apostoli kormányzóját a pápa lebedói felszentelt püspökké nevezte ki.

(Arad, április 12.) Dolci Angelo Maria bucuresti-i pápai nunciustól ma levél érkezett Timisoarára Pacha Agoston apostoli kormányzó címére, amelyben a nuncius közli, hogy a pápa őszentsége Pacha Agostont lebedói felszentelt püspökké nevezte ki. A kinevezés egyelőre csak felszentelt püspökké szól, de a konkordátum megkötése után Pacha Agoston a csanádi egyházmegye romániai részének lesz megyéspüspöke, timisoarai püspök címén, amint hogy ebben az esetben az eddigi csanádi egyházmegye a timisoarai püspökség címet kapja.

Lebedó a görögországi Efezustól néhány kilométernyire fekszik és a pápa azért adta Pacha Agostonnak ezt az előnevet, miután még egyházmegyéje nincs. A timisoarai püspökség felállításával Pacha Agoston timisoarai püspök lesz és ezzel meg fog szűnni az ideiglenesen adományozott lebedói jelző. Pacha Agostonnak eddig is meg volt a püspöki joghatálya, csupán csak a püspökké való felszentelés karakteréből folyó jogai nem voltak meg: így az olajszentelés és a pappá való szentelés, amelyet eddig mindenkori az oradeai (nagyváradi) püspök végzett.

Pacha Agoston püspökké való kinevezésében a konkordátum közeli megkötésének előjelét látják, úgy, hogy a konkordátum aláírása után a timisoarai püspökség felállítása mintegy automatikusan megtörténhetik.

Pacha Agoston püspökké való felszentelése díszes és nagyarányú egyházi ünnep lesz, amelyben a katolikus hívőknek csak igen ritkán lehet részük. Timisoarán az utolsó püspökké szentelés 1908. május 10-én volt, amikor Csernoch Jánost, a jelenlegi esztergomi érseket szentelték fel csanádi püspökké. Glaufelder Gyula püspökké szentelése Budapesten történt és Timisoarán csupán beiktatása folyt le. Még nem történt döntés, hogy Pacha Agoston püspökké való felszentelése hol történjék. Ha Timisoarán tartják meg, úgy valószínűleg Majláth gróf római katolikus és Niculescu lugoji görög katolikus püspökök lesznek a felszentelők. Nincs ellenben kizárva, hogy Pacha Agoston Rómába utazik és ott szentelteti fel magát püspökké. Erre nézve egyelőre semmi intézkedés még nem történt.

Pacha Agoston 1870. november 26-án született Móricon. Pappá szentelték 1893. augusztus 12-én Timisoarán. Majdnem egy évig Mezokovácskázán teljesített kápláni szol-

gálatot, de már 1894-ben Timisoarára rendelték és itt maradt mindvégig. 1900-ban kinevezték szentszéki jegyzőnek, 1901-ben pedig

Visszahelyezték állásába Arad volt prefektusi titkárát

A timisoarai közigazgatási bíróság érvénytelenítette Bejan Romulus rendelkezési állományba való helyezését. — A volt titkár újból elfoglalhatja a halmagiú főszolgabírói tisztjét.

(Saját tudósítónktól.) Nagyon érdekes politikai háttérű közigazgatási ügyet tárgyalunk tegnap délelőtt a timisoarai ítélőtábla. Marta Sándor dr. táblai főelnök elnökölte mellett. A keresetet Bejan Romulus dr. volt halmagiú főszolgabíró indította az aradi vármegyei prefektúra ellen.

Bejan dr., mielőtt jogi szigorlatait letette volna, az aradi prefektúrán teljesített titkári szolgálatot Georgescu János belügyi vezérfelügyelő, delegált aradi prefektus mellett. Bejan bizalmi embere volt a prefektusnak, aki nagyrabecsülte és értékelte a fiatal ember munkásságát, úgy hogy alig néhány hónappal szigorlatának letétele után a halmagiú járás főszolgabírájává nevezte ki. Az új kormány megalakulására Georgescu prefektust felmentették állásából és helyébe Boneu Vazul dr. Aradvármegye addigi főjegyzője került a prefektusi székbe. Boneu prefektus 1926. augusztus 1-én berendelte Bejan Romulus dr.-t a központba és az aradi vármegyei házán irodafőnöki beosztást adott neki. Ebben a beosztásban működött Bejan Romulus dr. egészen múlt év november elsejéig, míg Boneu prefektus ekkor rendelkezési állományba helyezte azzal az indoklással, hogy Bejan irodafőnöki kinevezése nem történt a törvényes formák között és így az érvénytelen. Bejan ezt a rendelkezést nyomban megfellebbezte a belügyminisztériumba, majd pedig midőn fellebbezését ott elutasították, a timisoarai tábla mellett működő közigazgatási bírósághoz fordult, hogy az a prefektus intézkedését érvénytelenítse és őt állásába helyezze vissza.

püspöki titkár lett, 1902-ben pápai kamarás, 1906-ban újszitelebi kamorok, ugyancsak 1906-ban a pro eclesia si pontifice-kitüntetését kapta, 1912-ben tényleges és oldalkanonok lett, 1915-ben kinevezték préposttá és 1923-ban mint apostoli kormányzó átvette a csanádi egyházmegye romániai részének igazgatását.

A táblához benyújtott keresetében Bejan Romulus dr. rámutat arra, hogy a prefektus rendelkezése indokolatlan és annál különösebb, mert hiszen Boneu prefektus saját rendelkezését deklarálja törvényellenesnek. A közigazgatási bíróság előtt a prefektúra jogi képviselője azzal érvelt, hogy Bejannak már az első kinevezése halmagiú főszolgabíróvá sem történt a törvények teljes betartásával. A központba való visszarendelés pedig azért törvénytelen, mert az a prefektus egyedüli intézkedésre történt, a megye állandó választmányának hozzájárulása nélkül. Bejan dr. ezzel szemben kimutatta, hogy kinevezésekor rendelkezett a törvényes kellékekkel, a központba való berendeléskor pedig még nem alakult meg a megyei állandó választmány.

A timisoarai tábla ítéletében ezt el is fogadta indokul és ítéletileg kötelezte az aradi prefekturát, hogy Bejan Romulus dr.-t tízenöt napon belül helyezze vissza állásába: 4800 lej perköltséget végrehajtás terhére mellett térítsen neki vissza. Az indokolásában a tábla kimondja, hogy visszamenőlegesen nem kíván belemenni egy már meglévő kinevezés érvényességének vitatásába, azonban a kereset alapját képező vitás kinevezés érvényességére kétségek nélkül megállapítást nyert, miután bebizonyított tény, hogy Bejan visszarendelésekor még nem működött az állandó megyei választmány, míg ezzel szemben a rendelkezési állományba helyező végzés épen azért érvénytelen, mert azt a prefektus a megyei állandó választmány hozzájárulása nélkül hozta meg.

Az ügyben a legérdekesebb az, hogy Bejan rögtön rendelkezési állományba helyezése után megpályázta a megüresedett sepsiszentgyörgyi főszolgabírói állást, amelyet el is nyert. Így Bejannak ma két állása van és szabadon választhat, hogy melyiket akarja elfoglalni és melyikről mond le.

T A R C A.

Blowitz.

Egy újságíró centennáriuma.

A repülőgép és autó korában már nincsenek csodák. Az újságíró otthon van Tutankamen forró égővi sírjánál és egy hét múlva talán már rádiójeleket vesz fel egy eszkimó kunyhójában az északi sark felé távozó repülőgépről. Egy sanghaji teaházban már együtt ülnek a világlapok riporterei. Az újságíró ma idegeinek Hertz-hullámaival behálózta az egész világot.

Lázás iramában az újságíró észre se veszi, hogy neki is vannak „centennárium”-ai. Száz évvel ezelőtt született Blowitz, a maga korának legnagyobb riportere. Egy kis csehországi községben, Bloviceben látta meg a napvilágot és innen vette nevét is, amelyet örökre beírta a sajtó történetébe: Henri George de Blowitz. És Blovice most emléktáblával tisztelte meg a nagy újságíró szülőházát.

Blowitz életének több mint harmada szentelődött a „Times” című londoni világlapnak, amelynek 1871-ben lett munkatársa. A „Times” világlapjáról riportere volt. Megalapítója, kitalálója annak a műfajnak, amely világszerzte iskolát csinált. A modern reportázsnak és intervjunak apja. Nevét — amely különben fölvetett név, családi neve Oppert volt — századok múlva talán úgy fogják emlegetni, mint azokét, akik átalakították a világ képét: a Kolumbuszok, Gutenbergerek, Edisonsok fajtájából való.

Az újságíró régi, kényelmes íróasztalát ő cserélte fel először a világrporter uti neszeszerjével. Folyton utban őt világrész közt, ő küldte a „Times”-nek az első helyszíni tudósításokat háborúkról és egyéb nagy eseményekről. Még a főhadiszállása se Londonban volt, ahol a lapjaé, hanem Párisban. A „Times” párisi tudósítója volt.

De Párisban sem ült örökké ugyanazon a széken. Ha Londonból jött a rövid, velős távirat: „Mr. Blowitz, utazzék a Suez-csatornához”, mister Blowitz már fölkapta utibörőndjét, fölvette csekken az utiköltséget és nem sokára teveháton vándorolt a Nilus forrásai felé. Mindenütt ott volt és küldte száz vagy ezer szavas, kimerítő táviratait a világ fontosabb eseményeiről.

Tudósításai alá sohase írta nevét. A „Times”-nél évszázados hagyomány, hogy egyetlen cikket se ír alá szerzője. És Blowitz nevét mégis ismerte az egész világ. Nagyhatalom volt és igen hatalmas urak remegtek tőle.

Hiszen Blowitz volt az egyetlen ember, aki még Bismarck zseniális eszén is kifogott. A berlini kongresszus 1878-ban megteremtette a hármasszövetséget és Bismarck életművének ugyyszólván betetőzése volt. A vaskancellár azonban titokban akarta tartani a megállapodásokat. A kis, sovány Blowitz valóságos hőstettel meg tudta szerezni az egyezmény hiteles szövegét. A „Times” abban a helyzetben volt, hogy leközhelte a „berlini szerződés” titkos és nem titkos pontjait. Világszenzáció volt ez, amelynél nagyobb talán azóta sem produkált újságíró. Bismarck a pokolba kívánta a kis Blowitzot és esküdött ellensége lett a

sajtónak, de nem tudta megakadályozni, hogy Blowitz, a névtelen és cikkei alá sem jegyző Blowitz neve máról-holnapra világhírű fogalom lett.

Az „interview” mai formáját is Blowitz teremttette meg. Beszélt korának minden híres emberével. XIII. Leo pápával, Abdul Hamid török szultánnal, mindenkivel, akinek nevezetes szerep jutott Blowitz korában. Blowitz volt az első haditudósító és a törékeny testű, „császárszakállu”, Offenbach mester fejére emlékeztető, Blowitz tanította meg a világot arra, hogy a jó újságíró épügy nem fél a haláltól, mint a vitéz katona. Blowitz 1903-ban halt meg Párisban hetvennyolc éves korában.

Blowitz neves és névtelen utódainak száma azóta légióvá nőtt. Egy-egy név már a történelem lapjaira került. J. D. Bouchier emléket, aki szintén névtelen balkáni tudósítója volt a „Times”-nek és a bulgáriai Rilo-kolostorban van eltemetve, egy bolgár postai bélyegsorozat örökítette meg 1922-ben. Stanley Afrika-utazó újságíró nevét az egész világon ismerik, tisztelik. Blowitz azonban az első világrporter és világ-interjúoló.

Milyen szép gondolat lett volna, ha születésének századik évfordulóján a világ minden szerkesztőségében letették volna őt percre a tollat, vagyis inkább a telefonkagylót és írógépét, hogy megemlékezzenek az újságírás Kolumbuszáról, Henri George de Blowitzról. Az újságíró rohanó és robbanó élete azonban nincsen kegyeletre berendezve. A pillanatnak él és bizonyára szkeptikus mosollyal veszi tudomásul, ha a sok névtelen név közül egyet a történelem érc táblájára vésnek föl.

Kommunisták a budapesti rögtönítelő bíróság előtt.

Szántó Zoltán, Vági István és társai ellen lázadás címén emel vádat az ügyész. — Elutasították a védők illetékességi kifogását. — „Rubin elvtársamat a rendőrségen ellették láb alól.” — Szántó Zoltán kihallgatása.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.)

Ma reggel kilenc órakor kezdődött meg igen nagy érdeklődés közepette Szántó Zoltán volt népbiztos, Vági István és társainak lázadási pere. Az ügyészség a tárgyalás előtt minden szükséges intézkedést megtett a statáriális főtárgyaláshoz és a vádlottakkal közölték, hogy ma reggel előállítsák őket. Megkeresték a főkapitányságot, hogy küldjön a rend fenntartására legénységet, ami meg is történt. Különösen a külföld érdeklődik erősen a főtárgyalás iránt. Hír szerint a főtárgyalás harmadik napjára több német és francia kommunista-képviselő és újságíró érkezik meg.

Reggel pontban kilenc órakor megjelentek a rögtönítelő bíróság tagjai: Töreky elnök, Méhes Ignác, Avedik Félix, Váradi Brenner Alajos, Kovács Miklós szavazóbírák, Litvay Sándor pótbíró. A vádat Miskolczy Ágost ügyészségi alelnök képviseli. Elővezették a vádlottakat és fél 10 óra tájban megkezdődött a tárgyalás. A védelmet Vámbéry Rusztem, Lengyel Zoltán, Hébelt Ede volt szociálista képviselő és Kollmann Dezső látják el. Töreky elnök bejelenti elsősorban, hogy ma reggel törvényesen megalakult a statáriális bíróság, mire Vági igazotlan felugrik helyéről és szólni akar valamit, de az elnök leinti. Ezután Miskolczy ügyész megindokolja, miért kíván az ügy rögtönítelő bíróságot. Azt fejtette, hogy a kommunista szervezkedés, mint olyan, nem tekinthető pártnak, mert ellentétben áll a közjogi renddel. Tehát, ha nem párt, akkor merénylők és gyújtogatók szövetsége. Leszögezi, hogy Magyarországon minden, az állam létét nem fenyegető szervezkedés egyforma szabadságot élvez. Hivatkozik azután a francia és angol esetekre, amikor a kommunisták ellen szintén elfáradt indítottak. Ráter a kommunista szervezkedésre, amelynek vezére Kun Béla volt. A szervezkedés Moszkvából indult ki és vezetőkként Szántó, Glanz, Kocsis és Papp vállalkoztak. A vezetőség mindig Bécsben tanácskozott. A mozgalom magyarországi vezetője Vági volt, az összekötő pedig Szántó, míg a többiek a sejtrendszernek vezetőtagjai voltak. Bejelenti végül, hogy a büntető törvénykönyv 157. szakasza értelmében lázadásért emel vádat.

Töreky elnök utasítására ezután Szántó kivételével kivezetik a vádlottakat a tárgyalóteremből. Vámbéry Rusztem felszólal a rögtönítelő bíróság megalakulása és hatásköre ellen és kifejti, hogy a statáriális bíróságnak nincsen joga ebben az ügyben ítélni. A vádlottak bűncselekménye nem lázadás, hanem csak lázadásra irányuló szervezkedés, ami nem a statáriális bíróság elé tartozik. Az elnök elutasította a kifogást és kimondotta, hogy egyelőre a statáriális bíróság tárgyalja az ügyet, mert még nem ismerik a peranyagot. A bíróság csak akkor dönthet, ha már ismeri a peranyagot. Ezután parázs vita keletkezett Töreky és az ügyvédek között, mert egyszerre öt-en-hatan jelentkeztek szólásra, hivatkozva védői jogukra, azonban Töreky, tekintettel arra, hogy olyan kérdésben akarnak felszólalni, amiben a bíróság már döntött, nem adta meg a szót.

Megkezdődik Szántó kihallgatása. A személyi adatok felvételénél Szántó bediktálja, hogy felekezeti nélküli magánhivatalnok, Budapesten a kommunistapárt titkára volt, nem volt büntetve. Szántó kijelentette, hogy husz esztendeje vesz részt a munkásmozgalomban, a kommunistapártnak a megalakulásától számítva tagja volt, a vörös hadseregben ezredparancsnoki rangot viselt. A kommun letörése után Bécsbe szökött, majd 1926-ban saját iniciatívájából Budapestre jött vissza. Arra a kérdésre, hogy kikkel érintkezett, Szántó megtagadja a választ. Arra a kérdésre pedig, hogy miért vallotta be akkor a rendőrségen, azt felelte, hogy ő nem vallotta, hanem a vele szembeállított tanúk, így került a jegyzőkönyvbe. Leszögezi azután, hogy Váginak az az állítása, hogy ő a kommunistapárt végrehajtóbizottságának tagja, valótlan és nem tudja miért mondotta ezt. Elmondotta, hogy politikai és szervezési tevékenységet folytatott, fel akarta építeni a magyarországi kommunista-pártot.

— Ha alapos a gyanúm, — mondotta vallomása további során, — azt hiszem, hogy Ru-

bin Ede vádlottársamat a rendőrségen ellették láb alól.

Miskolczy ügyész közbeszólt: Megszökött.

Töreky leszögezi, hogy Rubinra nem terjesztették ki a vádat, majd Szántó folytatja magyarázatát a sejtrendszerrel, amely nem egyéb, mint a már üzemben levő kommunista szervezet. Magyarországon aprók a sejték, mert titkosan kell szervezkedni. Frakciók alatt értendők a szociáldemokrata és keresztényszociálista szervezetekben működő kommunista csoportok.

— Mi a tömeget akarjuk megnyerni és nem a vezetőséget — mondotta.

Szántó után Vági Istvánt, a második fővádlottat hallgatták ki, aki szintén visszavonta a rendőrségen és az ügyészségen tett

Lakbérleti vita a kamarában.

A lakbéremelési kvóta leszállítását követelték a kamarában.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A szenátus éjjeli ülésén vita nélkül elfogadták a földművelésügyi minisztérium szervezetéről, továbbá a legfőbb mezőgazdasági tanács létesítéséről, majd az agronomiai intézet felállításáról szóló törvényjavaslatokat. Ugyancsak egyhangúlag szavazták meg a szesz italokkal való csalások megakadályozására és a Monitormul Oficial szervezetéről szóló javaslatokat is.

Mitileneu külügyminiszter a kamara délelőtti ülésén közli, hogy délután válaszol az olasz-magyar szerződés ügyében elhangzott interpellációra. Ezután folytatják a lakbérleti törvényjavaslat vitáját. Ionescu kormánypárti helyesli a javaslat elveit, de szemére veti a kormánynak, hogy nagyon zsugori a háztulajdonosokkal szemben. Megállapítja, hogy az újságírók, akik nagyrészt lakók, kedvező atmoszférát igyekeztek teremteni a lakók követeléseiről, nem véve figyelembe a tulajdonjogot. Mirto véleménye szerint a törvény készítője csak a háztulajdonosok és a gazdagabb lakók érdekeit tartotta szem előtt. Hangsúlyozza, hogy előbb az építkezést kell megkezdenni, mert különben jövőre ugyanez lesz a helyzet, mint ma. Ugyanilyen értelemben szólal fel Ioanescu, aki az összes lakbérleti szerződések meghosszabbítását követeli, kivétel nélkül.

A kamara éjjeli ülésén folytatták a lakbér-

vallomását hasonló indokollással. Vági vallomása közben többször propagandisztikus fejtegetésekbe kezdett, az elnök azonban leintette. Elismerte, hogy Szántóval három ízben beszélt, illetve találkozott, de nem jutottak megegyezésre. Vági valószínűnek tartotta, hogy Szántó a bolsevista világszemléletnek akarta megnyerni. Tagadta, hogy illegális uton pénzt kapott volna. Kijelentette, hogy mindenütt, ahol a rendőrségi vallomásában a kommunista jelző szerepel, ha ezt szociáldemokrata jelzővel cserélik fel, vallomását aláírja.

Szünet után Löwy Sándor kihallgatása következett. Löwy a rendőrségen tett jegyzőkönyvben szereplő vallomását szintén visszavonta. Munkatársait nem hajlandó megnevezni. Ezután elmondotta, hogy egy választmányi ülésen úgy határoztak, hogy ő, mint titkár szervezze meg az ifjúságmozgalmak központi szervezetét. Az elnök ezután még Zserényi Sándort, Pohl Sándort, Verőcz Jánost, Hunya Istvánt, Glanz Imrét, Kocsis Jánost és Rostás Istvánt hallgatta ki. A tárgyalás folyik.

leti törvényjavaslat vitáját. Az ülésen Cobruss, Lunguleas, Florescu és Mayer Ebner szólaltak fel és valamennyien követelték a lakbéremelési kvóta leszállítását és a lakók fokozottabb védelmét.

Junian és Cuza a lakbérleti törvényjavaslat ellen beszéltek. Ezután közli az elnök, hogy 15 képviselő aláírásával indítvány érkezett a törvényjavaslat általános vitájának befejezéséről. Az ellenzék hevesen tiltakozik a javaslat ellen. Braescu előadó kijelenti, hogy ezek aán eláll a szótól. Cudalbu igazságügyi miniszter közli, hogy nem kíván felszólalni, mert mondanivalóját expozéjában már kifejtette. Lupu tiltakozik a vita bezárása ellen, a többség szavazza a 15 képviselő által be-terjesztett indítványt. A javaslat részletes vitája során az első szakaszhoz Suciu, majd Vaida Sándor szólal fel, aki a kislakók érdekében javasol módosítást. Ioanescu tiltakozik a szabad forgalom helyreállítása ellen. Voica Nitescu módosítást ajánl, de a kamara elveti és az első szakaszt megszavazza.

A kamara ma délutáni ülésén kellett volna Mitileneu külügyminiszternek válaszolni Cita Davilának az olasz-magyar szerződés ügyében előterjesztett interpellációjára. A külügyminiszter a holnap délutáni ülésre halasztotta a válasz megadását.

Rejtélyes halál Aradon.

Felakasztva találtak egy aradi vállalkozót.

(Arad, április 12.) Rejtélyes halálset ügyében indította ma meg a nyomozást az aradi államrendőrség. Ma reggel jelentették az aradi államrendőrségnek, hogy a Str. Pompiliu (Kasza)-utca 48. sz. házban Curticean Péter öngyilkossági szándékból felakasztotta magát. Az ügyeletes rendőrtiszt, a járószági orvossal ment ki a helyszínre, ahol a családtagok bevallása után megállapították, hogy a szerencsétlen embert ma reggelre felakasztva találtak szobájában. Curticean, aki iómódu gazdaember, semmiféle célzást nem tett arra, hogy végzetes tette határozta volna el magát. Levelet, vagy írást nem hagyott maga után, ezért a nyomozó hatóságok előtt rejtélyesnek látszik Curticean halála. Az orvosi vizsgálat szerint, a halál mintegy tíz órával azelőtt állhatott be, mert hullafoltok jelentek a testen. A rendőrség kihallgatta Curticean családtagjait, akik elmondották, hogy a tragikus sorsú ember rendkívül ideges volt és idegessége miatt gyakran volt perpatvar a családban. Az elmúlt hét végén Curticean összeveszett sógorával, aki őt megverte. A verekedésből olyan nagy botrány lett, hogy a harmadik kerületi rendőrségnek is be kellett avatkoznia.

A hulla bal halántéka fölött gyanús farcolást találtak, ami esetleg küzdelemre enged következtetni. A ház lakói szintén nem tud-

nak semmi okot, ami miatt Curticean öngyilkosságot követett volna el. A rendőrség a felvett jegyzőkönyvek alapján a gyanús halálesetről jelentést tett az ügyészségnek, ahol elrendelték a hulla felboncolását. A boncolás holnap fog megtörténni a felső temető halottasházában.

Stolcz Babát szabadlábba helyezték.

Scholtz Alajos továbbra is fogságban marad.

(Arad, április 12.) Niculescu főügyész ma délelőtti magához kérte a bigámia vádja miatt letartóztatásban lévő Scholtz-házaspár ügyére vonatkozó iratokat, majd pontban egy órakor közölte az aradi mohamedán házaspár védőjével, dr. Dante Ohermannal, hogy a feijánlott 200.000 lei óvadék ellenében hozzájárul Scholtzné-Stolcz Baba szabadlábba helyezéséhez, azonban kénytelen a vizsgálat lefolytatásáig Scholtz Alajos további fogvatartásához ragaszkodni. A főügyész határozata folytán Scholtz Alajosné még a déli órákban elhagyhatta az aradi ügyészség fogházát. Scholtz Alajos védője azonban nem nyugodott meg a főügyész határozatában és most már a timisoarai tábla vádtanácsához nyújt be felfolyamodást Scholtz Alajos szabadlábba helyezése érdekében.

Arad vezérkari főnöke Párisba megy.

Georgescu Petre ezredes, az aradi lovashadosztály vezérkari főnöke, a legközelebbi napokban hosszas tanulmányutra Franciaországba utazik. Georgescu ezredes mintaképe a nagyszerűen képzett katonának és szorgalma, rátermettsége folytán nyerte el ezt a kétségteljesen nagy érdemet jelentő megbízást, hogy a francia hadsereg viszonyait tanulmányozza és lelkiismeretes megfigyeléseit ezután a román hadsereg javára értékesítse. Azonban amilyen örömet kelt a Georgescu ezredesért méltó megtiszteltetés, olyan mély sajnálkozással veszi tudomásul Arad közönsége a szimpatikus és közszeretettben álló tisztsíztávózását, aki előzékenysége és emberszeretete miatt különösen a kisebbség osztatlan szeretetét és megbecsülését vívta ki. Georgescu ezredes mindenkor a legnagyobb készséggel állott a magyarság szolgálatára és nagyban elősegítette azt itt élő és egymásra utalt népek lelkének egymásra találását. Reméljük, hogy ezt a fontos körülményt a felettes hatóságok is figyelembe fogják venni a Georgescu ezredes a tanulmányút befejezése után ismét Aradra tér vissza.

Művészet.

Az aradi városi színház heti műsora. Szerda: Sybill, operett. (Farkas Lili fellépte.) Csütörtök: Sybill, operett. (Farkas Lili fellépte.) Péntek: Nincs előadás. Szombat este 8 és fél óra: Nem nősülök, vigjáték. (Fél helyárak.) Vasárnap délután 3 óra: Zsiványkirály, operett. (Mérsékelt helyárak.) Délután 6 óra: Névtelen asszony, dráma. (Rendes helyárak.) Este 9 óra: Sybill, operett. (Farkas Lili fellépte.) Hétfő délután 3 óra: Frasquita, operett. (Mérsékelt helyárak.) Déutan 6 óra: A Noszty-fiu esete Tóth Marival, vigjáték. (Husználk előadás.) Mérsékelt helyárak.) Este 9 óra: Cirkuszhercegnő, operett. (Harmincadik előadás. Új attrakciók.) Kedd: Carmen, opera. (Opre Jenny, Hegedűs Bébi, Borelli Giacomo és Róna Dezső fellépte. Bérletszűnet. Mérsékelt helyárak.)

Beethoven-matiné husvét hétfőn. Az aradi Filharmonia-Egyesület azon gondolatától vezérelve, hogy Beethoven halhatatlan mesterművét a legszelebb körökkel is megismertesse, elhatározta, hogy április 18-án, husvét hétfőn d. e. 11 óra: újabb előadja a IX. szimfóniát 100, 80, 60, 30 és 20 lejes helyárakkal. A jegyárutást Sándor Ferenc cég eszközli.

IMAKÖNYVEK husvára olvasó és nagy választék
Sándor Fagó könyvtárában, magyarázzal, szemben.

Az aradi színházi iroda hírei. Farkas Lili, a tehetséges aradi urileány, szerda esti fellépésében szívesen nézött a gyönyörűn. A nagy, érdeklődésre való tekintettel a Sybillt még csütörtök és vasárnap este is műsorra tűzte az igazgatóság Farkas Lilivel a címszerepben. Szombat este fél helyárak mellett az idei szezon egyik legnagyobb sikerű prózája, a Nem nősülök kerül színpadra. Husvét előadások. Husvét két napján hat előadást rendez a színház. Vasárnap, az ünnep első napján délután 3 óra: mérsékelt helyárakkal a Zsiványkirály, délután 6 óra: rendes helyárakkal a Névtelen asszony című izgalmas dráma, este 9 óra: Farkas Lilivel a Sybill kerül színpadra. Hétfő délután 3 óra: mérsékelt helyárakkal a Frasquita van műsoron. Délután 6 óra: ugyancsak mérsékelt helyárakkal huszadik előadás a Noszty-fiu esete Tóth Marival. Este 9 óra: harmadik előadás kerül színpadra a diadalmas Kálmán-operett, a Cirkuszhercegnő. Carmen vendégekként. A jövő hét keddién eseményt jelentő előadás lesz a színházban. A színház igazgatósága a Carmen operát tűzte műsorra. A címszerep Opre Jenny, a tüneményes hangú művésznek énekl, Micaelát Hegedűs Bébi asszony fogja énekelni, Don José szerepében Borelli Giacomo tenorista, a milánói Scala volt neves énekművésze lép fel, aki meghívást kapott a newyorki Metropolitan-Operához. Róna Dezső legjobb szerepét, Escamiliót énekl. Az igazgatóság kiegészíté a zenekart és a kórust, hogy a legprecízebb előadásban kerüljön színpadra Bizet remekműve.

Könyv-, zenemű-, papír-, nyomtatvány-,
írószerek és köleskönyvtári szükségletet
KERPEL LŐSŐ 30 év óta fennálló
cégnél szerezzé be!

Primadonnaavatás az aradi színházban.

Aradi urileány első fellépte. — Beszélgetés Farkas Lilyvel a jelen nehézségeiről, a jövő reményeiről.

(Arad, április 12.) Farkas Lily! Aradi urileány, aki most az érdeklődés középpontjában áll: Farkas Lily a szürke polgári életből a hírt, dicsőséget, csillogás ragyogó csillaga felé készül, Farkas Lilyből színésznő lesz, illetve már csak az avatás hiányzik s ezt szerdán este a Szibillben levő tűzkeresztsége fogja elintézni.

— Nem, kérem, nincs itthon a leányom — mondta Farkas Áronné, az édesanyja, amit fölkerestük Farkas Lilyt, hogy mondjon el egyet-mást jelenéről és tervéről — egész életét most a színháznál tölti. Ott bizonyosan megtalálja.

És valóban Farkas Lilyt a színházban találtuk. Szorgalmasan próbált, nemes csengésű alt hangja frissen, üdén tört elő torkából, a körül levő színészek nagy elragadtatással csodálták a gyönyörű, tömört alót. Beszélgettünk Farkas Lily valahogy húzódozott a nyilatkozás előtt. Nem volt ebben a túlhatott primadonna allűrök gesztusa, inkább szerény bátortatlanság és talán halvány remegés egy bizonyos „háthától”. Lassan mégis beszélni kezd és a reményeinek hitébe vetett öntudatával mondja finom mosollyal a következőket:

— Színésznői vágyamat oly rejtett kincsként kezeltem, úgy titkoltam, hogy szinte alig-alig hiszem el a valót: Farkas Lily szerdán este fellép a Szibillben. A plakátok azonban megnyugtattak. Tudja, nem félek, de kicsit mégis meghorzongok a debüt gondolatára.

Szétosztják a népszámlálási ivatek Aradon

Aradváros vezetőségének egyéni felfogása a nemzetiség megállapítása és bevallása körül.

(Arad, április 12.) Szerdán kezdődik meg a népszámlálási ivatek kiosztása Aradon. Az ivatek detektívek viszik házról-házra, lakásról-lakásra és a családfeleknek, akik az egyes ivatek átveszik, aláírásukkal igazolniuk kell az átvételt. A husvét ünnep után történik majd meg az ivatek beszedése. Akik nem tudják kiállítani ivatek, azoknak az illető rendőr-kerületben inspektor városi úsztvisele fogja megadni a kellő felvilágosításokat, sőt szükség esetén ki is tölti az ivatek. A kitöltés módjairól felvilágosító plakátok különben már a nyomdában készülnek és a holnapi nap folyamán azokat is kragasztják.

Mint értesülünk, van egy igen érdekes pontja a felvilágosító plakátoknak. Ebben a pontban a város vezetősége leszögezi, hogy a zsidó vallású polgárok csak zsidó nemzetiségüknek irhatják be magukat. Ezirányban ma kérdést intéztünk dr. Marcovici Vince helyettes-polgármesterhez, aki a következőket jelentette ki:

— A hozzáunk beküldött kérdőíveken, mint külön nemzetiség szerepel a zsidó, azonkívül pedig a kérdés így van megfogalmazva: születési nemzetiség. Ezeket véve alapul, megállapították, hogy a zsidó mint külön nemzetiség szerepel, ezért — véleményünk szerint — a zsidóság tagjai csakis zsidó nemzetiségüknek irhatják be magukat.

— És azok, akik magyaroknak vallják magukat?

— Azoknak is zsidó nemzetiséget kell beírni, azonban ha szükségesnek tartják, mellette zárójelben beírhatják, hogy „magyar”.

Eddig szól a nyilatkozat. Ugy, hisszük azonban, hogy a város vezetősége tévesen értelmezi ezt a passzust, amelyre vonatkozó-

Nagyon sok dolgom van, rettenetesen sok szabónő, próbák, itt is, meg ott is. Hogy mióta tanulok énekelni? Négy kerek esztendeje. Fétter Irén a mesterem. Prózát néhány hete Hetényi D. Elemér főrendezőtől igyekszem elsajátítani. Már fölleptem néhány műkedvelő előadáson, de — érdekes — nem énekeltem, hanem táncoltam. Saját magam felfedezettje vagyok. Eltökélt szándékom, hogy primadonna legyek, nem riaszt vissza semmi sem. Bár higgye el sok-sok akadályt kellett áthidalnom: szülői beleegyezés nehézségei s egyebek. A szüleim kapitulációja volt a legnehezebb. Terveim? Minden az első lépéstől függ.

— Ha sikerem lesz, betanulok egy modern operettet, majd fokozatosan tovább képezülök s Clujon vizsgát akarok tenni. Aztán, ha mindez megtörtént — leszerződnek, ha szerződtenek...

Farkas Lily itt, biztos a jövő harcos munkájának gondolatára, elkomolyodik. De más megint mosoly ül a bájos arcon s tréfás-feddőleg mondja:

— Na nézze csak, hogy elkalandoztam. Öszintén mondom, ezekre talán most gondoltam először...

Folytatódik a próba. A primadonnajelöltnek új jelenése következik. A Szibillben is, meg az életben is. Az ő jelenése most érik karrierré, fényes, diadalmas pályafutássá, amelynek legmagasabb ivelése minden bizonyítvalamelyik világvárosi színpad deszkájára lesz... (s. p.)

lag a miniszteri végrehajtási utasításban semmiféle rendelkezés nem történt. Amint kevésbé lehet ez úgy, ahogyan azt a város vezetősége értelmezi, mert a Magyar Párt és a kormány között annak idején folyt paktumtárgyalások alkalmával a kormány írásban nyilatkozott arról, hogy minden állampolgár önmaga jogosult nemzetiségét megállapítani, származására, vallására, foglalkozására való tekintet nélkül. Így csak annak kell magát zsidó nemzetiségének beírni, aki annak is vallja magát, de a zsidóvallásu magyarok nyugodtan beírhatják a nemzetiségi rovatba, hogy magyar nemzetiségűek.

A rendelkezések szerint a kérdőíveket kitöltő családfeleknek ügyelniük kell arra, hogy pontos, megfelelő adatokat vezessenek be. Azok, akiknek nincsen állampolgárságuk, de folyamatban van annak megszerzése, azt írják be, hogy „rendezetlen” (nearanjatá). Akiknek megvan az állampolgárságuk, lehetőleg írják be állampolgárságuknak a számát is. Ez azonban, — ha nem tudják — nem feltétlenül szükséges. A város vezetősége különben ellenőrizni fogja az egyes adatokat és szigorú büntetésben részesülnek azok, akik hamis adatokat írnak be az ivatekba.

Az Urániában csütörtöktől:

Segítség, üdöz a pénz.

Nicolas Kolinev-vel

— Fogvamarad Nagy István bíró. Budapestről táviratozzák: A budapesti tábla büntetőtanácsa ma foglalkozott a megvesztégetéssel és hivatali visszaéléssel vádolt Nagy István dr. törvényszéki bíró és társai szabadságra helyezése érdekében beadott felfolyamodás ügyében. A tábla elutasította a védők felfolyamodását és dr. Nagy István, Selli István és Gazda György további fogvatartása mellett döött.

**Győződjön meg áram
olcsóságáról!**

Tekintse meg kirakataimat!

STRASSER

divatruház 1847

**elismert legolcsóbb
bevásárlási forrás!**

Ki lesz

Prohászka Ottokár utóda?

Érdekes kombinációk a székesfehérvári püspökség betöltése körül.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Turi Béla kanonok, egységespárti képviselő, a Nemzeti Újság főszerkesztője, az elmúlt héten, mint jelentették, Csernoch János hercegprímás látogatására San-Remo-ba utazott. A magyar hercegprímás aki hosszú idő óta gvendülkedik, mint ismeretes, hetek óta San-Remo-ban kezelte magát és Prohászka Ottokár temetésére sem utazhatott haza. A hercegprímás állapotában az utóbbi napokban változás állott be és az orvosok attól tartanak, hogy komplikációk fognak beállani.

A magyar katolikus egyházi körökben úgy tudják, hogy Turi Béla látogatásával nemcsak a beteg hercegprímásnál akar tisztelegni, hanem azzal egyébként céljai is vannak. Hír szerint Turi Béla a megüresedett székesfehérvári püspökség ügyében akar értekezni a magyar hercegprímással. Budapesten azt hiszik, hogy a székesfehérvári püspökség betöltését hamarosan elintézik és Prohászka Ottokár legkomolyabb utódjaként Turi Bélát emlegetik.

Ólasi adócsalás Németországban

Negyven millió aranyárka értékű monopóliumot hamisítottak.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) A berlini rendőrség tavaly ősszel nagyszabású cigaretta- és adóbélyeghamisítást leplezett le, amelynek folytán körülbelül negyvenmillió márkával károsodott az államkincstár. Ennél nagyobb adócsalás még sohasem fordult elő Németországban. A csalást egy egész bünszervezet hajtotta végre, amelynek husz tagja már régebben kézre került. Újabban ismét hamisított ötfennigyes cigarettákat foglalt le a rendőrség, amelyeknek a terjesztőin és ügynökein keresztül ráakadtak a hamisítókra. Dortmundban a Westenburger-cég, Berlinben a Bassoan cigarettagyár, továbbá más kölni és hamburgi gyárak hamisították a cigarettákat és az adójegyeket. Németországban ugyanis nincs állami dohánymonopólium, hanem a magáncégek gyártmányainak dobozát állami adóbélyeggel zárják le. Egyetlen hamburgi gyár maga negyvenmillió márkáértékű adóbélyeget hamisított. Több személyt letartóztattak.

Meghalt

egy magyar író Amerikában.

Az íróból lett vasmunkás elhunyt.

(Az Aradi Közlöny newyorki tudósítójától.) Nem mindennapi életű ember, Garvai Andor magyar író halálát jelenti egy newyorki távirat. Garvai a békeévekben tűnt föl Magyarországon írói munkásságával. Több szindarabját előadták Budapesten. A Becstelenek című drámáját a Nemzeti Színházban mutatták be. A pénz és a Bent az erdőben című darabját pedig a Vigaszínházban adták elő. Ezenkívül Viziók címen megjelent egy kötete is, amelyben szociális tendenciájú novelláit gyűjtötte össze. Írásainak általában sötét volt a levegője, sokat foglalkozott a nyomor megérzéssel, eszközeiben a naturalista irányzatnak a híve volt. Már fiatalágában érdekelte a szociális problémák, a munkások élete, a munkások sorsa és ez a magyarázata annak, hogy 1912-ben kiment Amerikába, ahol mint egyszerű vasmunkás, gyárban helyezkedett el. Később farmer lett, majd többféle vállalkozáshoz fogott.

Amikor Magyarországon kitört a kommunizmus, Garvai Andor utrakelt és Spanyolországban és Olaszországban keresztül visszajött Magyarországra, abban a reményben, hogy alkalma lesz megfigyelni a kommunista rendszert tapasztalatok alapján. Utján azonban többféle akadály tartóztatta fel, úgyhogy csak a kommunizmus bukása előtt két nappal érkezett meg Budapestre. Majd Bécsbe ment, aztán vissza Amerikába, ahol most április 9-én meghalt.

Franchet D'Esperayt súlyos autóbaleset érte.

A 72 éves francia tábornagy életét féltik az orvosok.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Casablancából jelentik: Súlyos baleset érte Franchet D'Esperay tábornokot Mazagan vidékén. A tábornagyot autóbaleset érte és súlyosan megsebesült. Betegágya mellé hívott orvosai egyelőre még nem mernek jóslatot felállítani, vajjon a tábornagy szervezete legyőzi-e az autóbalesetnél szenvedett veszedelmes, sőt úgy lehet halálos sérüléseket.

Franchet D'Esperay tábornagy neve a világháborúból igen ismert. Ő állt az élén a Szalonikibe hajózott entente-csapatoknak és az ő segítségével fosztotta meg trónjától 1917-ben Venizelos Konstantin királyt, II. Vilmos sogo-

rát. 1918. nyarán tört előre a tábornagy, aki először a bolgár fegyverletételt erőszakolta ki, majd Belgrádig nyomulva hátbatámadással fenyegette a központi hatalmak hadseregét. 1918. novemberében a tábornagy kötötte meg az emlékeztető fegyverszünetet Károlyi Mihállyal. 1919-ben a tábornagy Aradot is meglátogatta. Amikor a háború után visszament Franciaországba, a győzelem egyik legfőbb tényezőjeként ünnepezték, sőt a francia akadémia a negyven halhatatlan közé választotta. A marokkói hadjárattal kapcsolatban nemrég Északafrikába utazott a 72 éves tábornagy, kit itt ért a végzetes baleset.

Titokzatos kaland Puccini Fecskéje körül Pesten

Az elveszett kézirat furcsa pótlása. — Különös kavarodás Harsányi Zsolt operaszövegével. — Izgalmas operabemutató a budapesti Városi Színházban.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A budapesti Városi Színházban a napokban volt Giacomo Puccini operájának A fecskének bemutatása igen nagy siker mellett. Az operabemutatónak előzményei azonban olyan fantasztikusak és érdekesek, hogy azok párjukat ritkítják még a kulisszák világában is, noha ott sok furcsaság szokott megtörténni és nem egyhamar esnek bűnbe, vagy kétségbe az emberek. Ezúttal azonban valami ilyenről van szó.

Harsányi Zsolt a kiváló magyar író egy évvel ezelőtt hozzákezdett Puccini „La rondine” című darabjának fordításához, de az olasz szövegtől oly gyengének találta, hogy abból csak a második felvonást vette át és egy új, önálló első és harmadik felvonást írt. Tudni kell azt is, hogy Puccininak ez a munkája mint operett ép azért, mivel az eredeti gyenge szövegtől ment Bécsben, annak idején siralmasan megbukott, úgy, hogy Harsányi szövegtől és Graff Kálmán zeneszerző átalakító munkája révén vált tulajdonképpen opera belőle. Harsányi annak tudatában, hogy így egy Puccini-opera kerül majd a külföld elé, nagy gondot végzett munkáját és a szövegtől könyv gépet példányt bonyújtotta a Városi Színházhoz. A színháznál, aztán ez az egyetlen példány a szövegtől eltűnt. A hír lejutott Harsányihoz, de végül mégis belenyugodott a megváltoztatatlanságba.

Két héttel ezelőtt Svájcban hazatérve a népjóléti miniszter teáján találkozott Harsányi Sebestyén igazgatóval, aki közölte vele, hogy az elkallódott példány megkerült, sőt a színház műsorra is tűzte A fecskét, jó volna, ha a próbákon segítene a színháznak. Harsányi, mivel egy másik darab fordítása révén a Vigaszínházban volt elfoglalva, csak négy nappal a bemutatás előtt ért rá elmenni a Városi Színházba. Itt Graff Kálmán a műzenei átdolgozója, aki maga is operafordító, közölte vele, hogy a szövegben apróbb változtatásokat eszközölt. Harsányi ekkor már rosszat sejtett, de megkezdődött a próba. Pár perc alatt megdöbbéssel vette észre az író, hogy a színpadon nem az ő darabját mondják a színészek, hanem egy naiv, kezdetlegesen megírt vázlatot, amelynek meseje homlokegyenest ellenkezett az általa írt szövegtől. Harsányi félőrlően rohant Sebestyénhez és elmondta, hogy miről van szó, sőt kijelentette azt is, hogy egy hírlapi nyilatkozattal tiltakozni fog a szerzőség ellen s leleplezi a kínos botrányt. A lapok ugyanis mint Harsányi-Puccini operát reklámozták A fecske premierjét. Megindult a nyomozás, végre Graff bevallotta, hogy ő vitte el az eredeti gépet példányt tanulmányozás végett, de azt elvesztette. Szorultságában írt egy másik szöveget és azt nyújtotta be, mint Harsányi munkáját. Sik Rezső főrendező ugyan nagyon gyengének találta a dolgot, de nem akart Harsányinál jobban érteni az irodalomhoz és ép ezért nem szólt semmit.

A leleplezés után magrendülve állt egymás mellett direktor és szerző, négy nappal a bemutatás előtt egy operával, amelynek másfél felvonása teljesen használhatatlan volt. A katasztrófát csak csoda hátrithatta el és ez a csoda megtörtént. Harsányi aznap délután félketőkor beült Sebestyén irodájába és este fél tízig

megírta az új első felvonást. A színészek még azon tintanedvesen elkezdtek azt éjjel próbálni, Harsányi pedig írta tovább, a harmadik felvonás második felét. A színészek éjjel-nappal dolgoztak, Sik rendező négy nap alatt négy órát sem aludt. És négy nap alatt a prózához nem szokott énekes színészek betanulták a darabot, a bemutatás nagy sikert aratott, csak ép a publikum nem tudta, hogy mily hősies „leisztungot” végeztek tulajdonképpen a színpadon sürgő szereplők.

A kantoniak sorozatos vereségei

Megfordult a hadiszerencse Kínában. — Japán általános mozgósítást rendelt el.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Kínában megfordult a hadiszerencse és a kantoniak, akik még néhány nappal ezelőtt diadalmasan vonultak előre, most egyik csatát vesztek a másik után. Az északi hadsereg offenzívája erőteljesen folyik. Szun Csuang Fang tábornok átkelt a Jancekiang folyón és üldözi a visszavonuló kantoni csapatokat, amelyek általános visszavonulásban vannak. Az északiak jelenleg 80 mérföldnyire állanak Hankautól. Az északi hadsereg 5000 kantoni katonát ejtett foglyul, legnagyobb részüket azonnal kivégezték. Elfoglalták a kantoniak által kiűrt Csin Ki Jangot és Hankau eleste is küszöbön áll, Sanghai szomszédságában Kiang Jin szintén elesett. A déli hadsereg állandó visszavonulásban van.

A sanghai-i hírek szerint a jelek arra vallanak, hogy Japán általános mozgósítást rendelt el, csak egyelőre még nem tudni, vajjon Oroszország ellen, vagy pedig a helyi műveletekből kifolyólag történik a mozgósítás. A helyzet a kantoniak között rendkívül feszült és minden pillanatban várni lehet a mérsékelt nacionalisták és a kommunisták közötti összefutást.

Moszkvai jelentések szerint a kínai követ nem tud hazautazni, mert az utazáshoz nem áll megfelelő összeg a rendelkezésére. Helyzete rendkívül veszedelmes, mert a munkásság állandó tüntető felvonulásokat rendez a követség előtt.

ABBZIA

Hotel Quarnero I.
Hotel Quarnero II.
Hotel Regina.

TAVASZI SZEZON.
Teljes penzio 50 lírától feljebb.
Féltájoztásokat nyújt Budapesten
Nádor-u. 18.
a MAGYAR-OLASZ UTÁZÁSI IRODA.

1791

— A jasi-i egyetemi tanárok memoranduma. Bucurestiből jelentik: Petrovici közoktatásügyi miniszter a jasi-i egyetemi tanárok memorandumának birtokában Marinescu vezérigazgatót, a főiskolai oktatás vezetőjét, Jasiba küldte, hogy ott az egyetemi tanácsal tárgyaljon a szükséges intézkedések foganatosítása végett. Marinescu pénteken érkezik vissza Jasiból és jelentését még aznap előterjeszti a miniszternek.

H I R E K.

A nagyheti istentiszteletek programja.

A római katolikus minoritarend a nagyheti istentiszteletek programját a következőképpen állította össze: **Nagyszombat** délután 6 órakor: Jeremiás próféta siralmainak elénekzése. **Nagycsütörtökön** délelőtt 9 órakor: Ünnepi mise, az oltár lebontása, a papság és a hívők közös szentáldozása; délután 6 órakor: Jeremiás próféta siralmainak elénekzése. **Nagypénteken** délelőtt 9 órakor: az Ur szenvedéseinek emlékezete, sirbérétele, utána szentbeszéd, tartja: **Monay** Ferenc plébános; délután 6 órakor: szentbeszéd, tartja: **Angeli** Sebő hitoktató, utána Jeremiás próféta siralmainak elénekzése; este 8 órakor: szentségbetétel. **Nagyszombaton** reggel 7 órakor: szentségbetétel; 8 órakor: tűz- és vízszentelés; délelőtt 10 órakor: ünnepi mise; délután 6 órakor: feltámadási körmenet. **Husvétvasárnapon** reggel 6 órakor: csendes mise, a husvéti ételek megáldása; 7 órakor: orgonás mise, utána szentbeszéd, tartja: **Monay** Ferenc plébános; 8 órakor és 9 órakor csendes misék; délelőtt fél 10 órakor: ünnepi beszéd, tartja: **Szikra** Lénárd kiérdemesült háziőnök; 10 órakor: ünnepi nagymise, mely alatt az énekkar **Belizzay** f-dúr miséjét és **Marchetti** betétjét énekli; 11 és fél 12 órakor: csendes misék; délután 6 órakor: ünnepi beszéd, tartja: **Harsányi** Vince háziőnök, utána ünnepi vecsernye. **Husvéthétfőn** délelőtt ugyanaz, mint husvétvasárnapon; délután 6 órakor: ünnepi beszéd, tartja: dr. **Czai**ch Gliber, volt római gyónató.

— **A király állapota jelentősen javult, nem adnak ki több bulletint.** Bucurestiből jelentik: Öfelsége egészségi állapotáról kiadott mai orvosi jelentés öröndetes javulásról számol be. Az udvari miniszter ma fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy minden veszély elmúlt és az uralkodó egészsége nagyjában helyreállott. A király egészségi állapotáról szóló orvosi bulletin különben a következőképp hangzik: „Öfelsége egészségi állapota rohamosan javul. Ereje visszatért. A mai naptól kezdve már nem is jelenik meg orvosi jelentés. Bucuresti, 1927. április 11. dr. **Mamulea**.”

— **Rövidesen aláírják az olasz-román kereskedelmi egyezményt.** Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága véglegesen megállapodott a kötendő olasz-román kereskedelmi egyezmény szövegében. A Cuvantul illetékes helyről azt az információt kapta, hogy a szerződést még a román husvét ünnepek előtt aláírják. Az egyezményt román részről **Cesar Popescu**, a delegáció elnöke és **Lahovary**, Románia római meghatalmazott minisztere írják alá.

— **Kiosztásra kerül a telepesek kártérítési pénze.** Bucurestiből jelentik: A központi földosztási pénztár befejezte a magyar telepesek számára a kormány által megszavazott kártérítési összeg kifizetésének előkészítési munkálatait. Ezek után a kifizetések a legközelebbi napokban megtörténnek.

— **Bethlen István gróf utban hazafelé.** Milánóból táviratozzák: Bethlen István gróf, magyar miniszterelnök, csütörtökön a triestli gyorssal hazaérkezik. A miniszterelnök Nagykanizsáról egyenesen inkei birtokára utazik.

— **Akcio az újságírószabadjegyek érdekében.** Clujról jelentik: Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Újságírószervezet elnöki tanácsa e hó 11-én tartott ülésén kimondotta, hogy küldöttséget meneszt gróf Bethlen Györgyhez, a Magyar Párt elnökéhez, a kisebbségi újságírók vasuti szabadjegyenek ügyében való intervenció végett. Egyben felkéri a parlamenti csoportot, hogy úgy a szenátusban, mint a kamarában interpelláljanak és szorgalmazzák ennek az ügynek kielégítő elintézését. Küldöttséget vezet az újságírószervezet **Averescu** miniszterelnökhöz, aki előtt rá fog mutatni, hogy a vasuti szabadjegyek kiosztásánál nem vették figyelembe a szervezet beadványát és hogy az érdemes, hivatásos újságírók 90 százaléka nem kapott szabadjegyet, mert teljesen illetéktelen egyének — nem újságírók — kapták meg a kisebbségi újságírók számára engedélyezett jegykontingenst.

A londoni zsidókomité védelmébe veszi Románia zsidóságát

Panaaz megy a Népszövetséghez az állítólagos romániai zsidóüldözések miatt.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Feltűnést keltő hírről számolnak be a londoni tudósítások. A távirati tudósítás szerint a londoni zsidó komité tegnap ülést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadott el a romániai zsidóságra vonatkozólag. A javaslatban erőiesen tiltakoznak a romániai zsidóüldözések miatt és azzal vádolják a román kormányt, hogy nem védi meg kellőképpen a zsidó lakosságot. A komité elhatározta, hogy haladéktalanul jelentést tesz a Népszövetségnek erről a kérdéssel és figyelmeztetik arra, hogy Románia a zsidóüldözéssel megsértette az 1919 évi decemberi kisebbségi egyezményt. A komité elhatározta, hogy az angol kormányt is felkéri, vigye a Népszövetség elé a romániai zsidók kisebbségi ügyét.

— **Megegyezés Jugoszlávia és Olaszország között.** Párisból jelentik: A **Matin** híradása szerint Belgrád és Róma között még ezen a héten megindulnak a tárgyalások, miután az érdekeltek beleegyeztek egy nemzetközi vizsgálóbizottság kiküldetésébe.

— **A román husvét munkaszünet.** Az aradi rendőrprefektúra közli, hogy Szent György napján, április 23-án az üzletek és borbélyműhelyek egész nap nyitva tarthatók. Ugyancsak nyitva tarthatják helyiségeiket 26-án, a román husvét harmadik napján. Április 25-én csak a borbélyok tarthatnak nyitva déli 12 óráig.

— **Egy cluji bank perli a kormányt.** Bucurestiből jelentik: A **Politica** szerint a legközelebbi minisztertanács foglalkozni fog a cluji **Banca Agrara** ügyével. Mint ismeretes, a bank kizárólagossági jogot nyert az erdélyi kisajátítások finanszírozására, de ezt a jogot a liberális kormány megvonta, amiért a bank pert indított a kormány ellen.

— **Eltemették a tragikus sorsu Gellényi Gézát.** Ma délután 5 órakor helyezték örök nyugalomra a tragikus sorsu Gellényi Géza bankigazgatót. A gyászszertartás nagy részvét mellett a felsőtemető halottaskamrája előtt ment végbe s a beszterelést **Angeli Sebő** minorita lelkész vezette. Nagy Imre, az Ipar és Népbank főtisztviselője kartársai nevében mondott megható búcsúbeszédet, majd **Szabó** János vezetésével a katolikus dalárda gyászdalokat énekelt. Gellényi Géza holttestét a családi sírboltban helyezték el.

— **Nem kapnak kegyelmet a budapesti frank-elítéltek.** Budapestről jelentik: A husvéti ünnepek közeledésével az a hír terjedt el, hogy husvétkor amnesztia lesz, amelynek kapcsán **Windischgraetz** és **Nadosy** is kegyelemben részesülnek. **Pesthy Pál** igazságügy-miniszter az Aradi Közlöny tudósítójának kijelentette, hogy általános amnesztia husvétkor nem lesz, egyes egyének kaphatnak amnesztiát a törvény keretein belül. Ami a frank-elítélteket illeti, azokra vonatkozólag eddig semmiféle intézkedés nincsen folyamatban.

— **Hóvihar Angliában.** Londonból jelentik: Péntek este óta egész Anglia területén hatalmas hóvihar dühög. Londonban sűrű köd uralkodik, úgy, hogy az uccai lámpák egész nap égnek. Az uccákat magas hó borítja.

— **Tejrazzia Aradon.** Dr. **Luszt** Ferenc hatósági orvos ma délelőtt szigorú tejrazziát tartott az aradi élelmiszerpiacokon, amely ismételtén beigazolta, hogy sürgős és szigorú rendszabályokat kell alkalmazni a lelkiismeretlen hamisítók ellen. A tejhamisító asszonyok hihetetlen merészséggel hatvan-hatvanöt százalékkal vízzel szaporítják a tejet, amely híg, kékes színű folyadékká alakul át a rengeteg mennyiségű víztől. Több mint kétszáz liter tejet öntött ki dr. **Luszt** és az asszonyok ellen megindult az eljárás. Dr. **Luszt** Ferenc most már hetenként kétszer-háromszor szokta megismételni a razziákat és minden alkalommal hasonló megdöbbentő eredmény mutatkozott. Ugy látszik a bűnös élelmiszerhamisítók, akik esetleg járványos betegséggel fertőzhetik meg az egész várost, nem félnek a hatóságoktól, mert a kiöntött tej helyébe ismét tejes vizet öntenek, hogy azt elárulják a hiszékeny közönségnek.

— **Az aradi rendőrség felhívása.** Az aradi államrendőrség közgazgatási ügyosztálya felhívja **Lorenz** Márton aradi lakost, hogy iratai átvétele végett jelentkezzen az ügyosztály hivatalos helyiségében.

— **Véres verekezés Aradon.** **Lingurar** János aradi lakost tegnap éjszaka két részeg fiatalember megtámadta az uccán és véresre verte. A mentők a kórházba szállították. A támadók kézrekerítésére megindult a nyomozás.

mányt, hogy nem védi meg kellőképpen a zsidó lakosságot. A komité elhatározta, hogy haladéktalanul jelentést tesz a Népszövetségnek erről a kérdéssel és figyelmeztetik arra, hogy Románia a zsidóüldözéssel megsértette az 1919 évi decemberi kisebbségi egyezményt. A komité elhatározta, hogy az angol kormányt is felkéri, vigye a Népszövetség elé a romániai zsidók kisebbségi ügyét.

— **Autó és kocsi karambolja Aradon.** **Klein** és **Weinberger** aradi pálinkakereskedő cég autója tegnap este összeütközött egy teherszállító kocsival, amely felborult. A kocsiban ülő két munkás könnyebb sérüléseket szenvedett. Az autómobil pozdoriájára tört.

— **Uccajavítások Aradon.** Ma tartották meg az árlejtést a kövezetjavítási munkálatokra az aradi gazdasági hivatalban. A javításokra **Rossi** és **Pellegrini**, **Sandici** Sava, **Bota** és **Chiriani** adtak be ajánlatot. A különvett **Bodrogi**, **Sofronai**, **Curtici**-ut és a **Libásdüllő** javítására pedig **Borna** Péter és társai, **Costa** Redes, **Vlad** Todor, **Macinik** Illés és **Turan** adtak be ajánlatot. Az ajánlatokat a legközelebbi permanens ülésen bontják fel.

— **Halálozás.** Folyó hó 12-én elhunyt özvegy **Fried** Adolfné, akiben **Faragó** Affréd, a Generála Roman Államrendőrség Intézet titkára, **Faragó** Tibor, a Temesi Agrár Takarékpénztár főtisztviselője és **Kovács** Miksáné édesanyját gyászolják. Temetése f. hó 13-án d. u. 5 órakor lesz a Str. **Eminescu** (Deák Ferenc-u.) 13. sz. gyászházban.

— **Letartóztatták a kloroformos „rablás” kitalálóját.** Megirta az Aradi Közlöny, hogy egy **Florential** nevű oradeai utazó feljelentést tett a rendőrségen, hogy kloroformos rablók kirabolták. Oradean ma őrizetbe vették az utazót, mert kiderült, hogy az utazónak az állítólag elrabolt ékszereket tartalmazó készítménye egyáltalán nem is létezett. Az utazó ugyanis azt vallotta, hogy három táskával utazott Aradra, ezzel szemben a bérkocsis, aki **Florential**at kivitte az oradeai állomáshoz Aradra való utazása előtt, eskü alatt vallotta, hogy az utazónak csak két táskája volt. Egyelőre hatóság félrevezetése címén indult meg az eljárás az utazó ellen.

— **Meghalt a pesti villamos megferemtője.** Budapestről jelentik: A magyar főváros rendkívül érdekes egyénisége fejezte be tegnap este földi pályafutását. **Jellinek** Henrik halt meg, aki megferemtette a budapesti közúti vasutat és megépítette a budapestkörnyéki vicinálisokat. Hetvennégy éves korában halt meg **Jellinek** Henrik, aki haragudott az egész Budapestre és akinek neve fogalom volt évtizedeken keresztül. Mint a közúti vaspályatársaság egyszerű tisztviselője kezdte meg működését és esztendőnk mulva ő lett teljhatalmu vezérigazgatója annak a hatalmassá növekedett társaságnak, amely előbb lóvasúttal, majd villamos kocsikkal behálózta a magyar fővárost. A hihetetlen energiájú ember valósággal diktált a tőzsdén és az ország gazdasági életében. Amikor a főváros megváltotta a villamosvasutakat, azt remélte, hogy ő lesz a vezető és tanácsadó. Azonban sem vezetőnek nem kellett, sem tanácsait nem kérték ki. **Jellinek** Henrik akkor megharagudott Pestre, amely nem méltányolta az ő munkásságát és visszavonulva, magányban pergette napjait. Az öreg urat hetvennégy esztendősen szívbaja ölte meg.

— **Uccai botrány Aradon.** **Suiyos** botrányt okozott tegnap este Aradon **Décsei** Miklós volt főpincér. A Str. **Bucur** (Eötvös-ucca) előtt elvonuló csapat katoná közé vetette magát **Décsei**, aki ről azt hitte, hogy részeg. A dühöngő embert csak nehezen sikerült ártalmatlanná tenni és a rendőrségre szállítani. **Décsei** elmondotta, hogy tettét idegrohamában követte el. **Décsei** már több ízben okozott nyilvános botrányt. Legutóbb bicskázásért kísérték a rendőrségre.

— **Betiltottak egy moziszekecsét Budapesten.** Budapestről jelentik: A filmcenzura betiltotta **Földes** Imre: **Terike** című film-szekecsének mostani formájában való előadását.

— A hősök estjének anyagi eredménye. Ma készült el a részletes elszámolás a Hősök sirja-egyesület nagyszerűen sikerült művészestélyéről. Az anyagi eredmény, mint, előrelátható volt, elsőrangú, több, mint 83.000 lej tiszta nyereség maradt, amit a mikálkai katonai temető rendezésére fordítanak. A részletezés szerint a jegyek eladásából befolyt 84.000 lej, a megváltott tiszteletjegyekből 1624 lej, a büfféből 8760 lej, a műsorok eladásából 5504 lej, összesen 100.068 lej. A kiadások: a Kulturpalota terembére 5000 lej, falragaszok és reklámok készítése 6000 lej, különböző más kiadások 6000 lej, összesen 17.000 lej. Maradt tehát 83.068 lej. A végrehajtóbizottság vezetője, Popoviciu kapitány, a Hősök sirja-egyesület vasárnapi gyűlésén számolt be a nagyszerű eredményről az egyesület vezetőségének.

— Vasuti karambol öt halottal. Brünnből jelentik: Nagyszabású vasuti összeütközés történt a brünni pályaudvaron, ahol két személyvonat ma reggel fél 7 órakor összeütközött. Az összeütközésnél öt ember meghalt, 120 megsebesült.

— Pusztító árvíz Amerikában. Newyorkból jelentik: Kansas és Oklahoma államokban nagy árvíz pusztít. A kiáradt folyók számos falut öntöttek el, eddig 20 halottja van az árnak. Több ezer állat pusztult el és 400 ház súlyosan megrongálódott. A mentési munkálatok megkezdődtek.

— Magyar képviselők a párbaj ellen. Budapestről jelentik: A magyar képviselők, pártkülönböztetésre való tekintet nélkül, Gál Jenő és Meskő Zoltán vezetésével nagyszabású akciót indítottak a párbajmánia ellen. A kormányt fel is szólították, vessen véget törvényes eszközökkel a párbajláznak. Pesthy Pál igazságügyminiszter kijelentette, hogy az új büntetőtörvényben közönséges bűncselekménynek minősíti a párbajt. Ez meg is fogja hozni a kellő eredményt.

— Betörés Aradon. Kapitány Auréla aradi lakos ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy Pionirelor (Kosár) ucca 66. számú házban levő lakásába betörték és onnan több ezer lej készpénzt loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Sziklaomlás elzárta egy községet a külvilágtól. Párisból jelentik: Rioncerux községet egy hatalmas sziklaomlás, amelynek következtében 10 méter magas szikladarabok zuhantak a község elé, teljesen elzárta a külvilágtól. A villamosvezeték is megsérült s emiatt a község világítás nélkül áll. A telefon és távíróösszeköttetés szintén megszakadt.

— Veszett macska megharapott egy aradi asszonyt. Súlyos szerencsétlenség érte ma délelőtt Tokodi Mihályné aradi lakost. Az Anton Pan (Szerb) ucca 17. számú házban levő lakásán egy kóbor macska megtámadta és összeharapította. Tokodiné rémült kiáltására a lakók összeszaladtak és csak nehezen sikerült a megvadult állatot ártalmatlanná tenni. A megmaradt asszony súlyos sérüléseit az előhívott hatósági orvos bekötözte és azonnal intézkedett, hogy a cluj (kolozsvári) Pasteur-intézetbe szállítsák, mert a macska valószínűleg veszett volt.

— Rosszullét öngyilkosság helyett. Az Aradi Közlöny mai számában megírtuk, hogy Kiss Rózi hivatalnokleányt eszméletlen állapotban találták tegnap este az aradi vaggongyár előtt. Az előhívott mentők a kózkórházba szállították, ahol előbb azt hitték, hogy a leány öngyilkossági kísérletet követett el. Később azonban kiderült, hogy Kiss Rózi csak rosszul lett és elvesztette eszméletét. Ma délután már gyógyultan bocsátották el a kózkórházból.

— Nyilatkozat. Az Aradi Közlöny 1925. szeptember 20-iki számában „Rejtélyes látogatás a pancotai éjszakában” cím alatt megjelent tudósításom által Nagy Istvánné és Hulka Györgyné pancotai urnók magukat találva s sértve érezvén, ellenem sajtópert indítottak. Kijelentem, hogy a fenti című cikk téves és kiszínezve beállított információ alapján jelent meg és hogy azzal nevezett urnók jó hírnevének ártani annál kevésbé állott szándékomban, mivel a cikkben tréfásan szerepeltetett személyek kiletét magam sem ismertem. H a n k e K á l m á n.

Egy est Európa legnagyobb cirkuszában.

Aki egész lógiókkal hódítja meg a közönséget. — Százhetven motoros tank szállítja a hatalmas cirkuszt.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Az új idők csodája. Nemcsak maga a cirkuszi előadás, hanem ennek az óriási vándorcirkusznak technikai felkészültsége. Csak nagy világvárosokban ver sátrát a Sarrasani-cirkusz. Berlint most ejtette lábba. Százhetven motoros cirkusztank szállítja személyzetét és állatseregletét. A berlini autobilkiállítások csarnokát negyvennyolc óra alatt ötezer személyt befogadó nézőtérre alakították át Sarrasani színpadi munkásai. A cirkuszépületet félelmetes nagyszerűséggel övezi körül a teherautók tábora. Micsoda teherautók! Az igazgatóság emeletes épülete egy hatalmas teherautó alvázára nehezedik. A bejáratnál öt jegyváltó-épület, teherautó. A sajtó- és propaganda-pavillon, a melynek egy kedves, szemüveges amerikai hölgy a sajtófőnöke, 100 kilométeres sebességgel elsőnek rohan előre, hogy már sátorverés előtt megcsinálja a kellő reklámot, mert a cél az, hogy minden este ötezer néző üljön a cirkuszban. Ezerrel kevesebb már súlyos ráfizetés.

Hihetetlen, amit ez a Sarrasani művel. A cirkuszban két zenekari emelvény van. És egy külön felvonuló zenekar, amelynek százhusz tagja negyedóránként más és más jelmezbe öltözik s úgy vonul be a porondra, hogy felvezesse a különféle mutatványos csoportokat.

Mert Sarrasani egyetlen célja: a mai ideges világot idegkibácsoló mutatványokkal szédülésbe ejteni. Tehát ő nem légtornászokat, hanem légtornászleányokat repít fel a trapézok és gyűrűhinták toronymagasságú erdejébe. — Hindu önsanyargatók csoportja meztelen testtel beretváles kardéleken, gombostűhegyeken és üvegcserepeken táncol. Kínai tűznyelők csoportja emeletes tűznyelveket lövell ki szájából. Negyven japán bűvész és zsonglör egyszerre dolgozik. Arab akrobaták és erőművészek zsúfolásig tömnek meg a porondokat.

A szokványos lovasmutatványok helyét egy nagyszabású cowboy-indián háború tölti

— Három gyermek tűzhalála. Turdáról jelentik: A Turdától nem messze fekvő Had-réd községben hatalmas tűzvész pusztított. Eddig még ki nem derített okból kigyulladt Fekete Tódor gazdálkodó istállója. A veszedelem olyan váratlanul jött, hogy mire a lakosság magához tért és a falu távolabbi részéről az istállóhoz rohantak a lakosok, az épület már menthetetlen volt. A nagy szél széthordta a szikrákat, úgy, hogy hat ház leégett, az összes melléképületekkel együtt, amelyekben hatalmas takarmánykészlet esett a tűzvész áldozatául. Az egyik égő ház tulajdonosának három kis gyermeke a házban rekedt. Híába kíséreltek meg mindent, a három gyermek tűzhalált halt. A hatóságok megindították a vizsgálatot.

— Arad szenzációja. Kellemesen lep meg bennünket a divatnak városunkban napnap után való térhódítása. Jól esik tapasztalnunk, hogy az utóbbi időben milyen pompás divatkreációkat látunk hölgyeinken és valószínűleg valamelyik világváros boulevardjára képzeljük magunkat. Ezen izgalmas divatot egy helybeli cég, a Victoria confectio divatház hozza városunkba. Látogatást tettünk a napokban fenti cégnél, ahol nagyon sok szép ruha- és felöltő újdonságnak voltunk csodálói. A cég üzletvezetője, aki ezen gyönyörű újdonságokat bemutatta, mint érdekes tény említette, hogy a felöltő- és ruharaktár kizárólagosan külföldi modellek után készül.

— Szép imakönyvek husvétra Kerpelnél.

Rádó-műsor.

Szerda, április 13. Wlen—Graz: 20.05. Szimfonikus hangverseny, utána könnyű esti zene. — Pozsony: 18. Hangverseny. — Zágráb: 20.30. Vidám esti zene. Milano: 21. Hangverseny. 22.45. Jazz-band. — Boroszló: 16.30. Szórakoztató hangverseny. — Prága: 20.08. Fúvós zenekar. 21.30. Szórakoztató zene. — London: 20.45. Tarka est. — Leipzig: 22.15. Szórakoztató zene. Stuttgart: 20. Operaelőadás. — Frankfurt a. M.: 20. Operaelőadás. — Róma: 17.15. Hangverseny. — München: 19.30. Operaelőadás. — Budapest: 9.30, 12. és 15.

ki. Valódi amerikai cowboyok és valódi hamisítatlan indiánok. A porondon nem lehet lebonyolítani ezt a lovasháborút. Sarrasani úgy oldotta meg ezt a problémát, hogy a cirkusz két oldalát erre a számra kinyitattja és kívülről, nekiíramodással vágatnak keresztül-kasul a lobogó sörényű, vad, délamerikai pusztai lovak. A fegyverdurrogás ijesztő, vastag löporfüst borítja homályba a nézőteret.

Főérdeklődés a nyolcvan Sarrasani-görl. Külön sorozáson kiválogatva a legszebb európai és afrikai leánytipusok. Minden nagyobb mutatvány után ők vonulnak fel félmeztelenül és táncolnak, pajkoskodnak, tornásznak. Legszebb számuk a labdaháború. Nyolcvan felfűjt óriás léglabdát hajtanak bele a nézőtérbe. Negyedórát tart a nézőtér sikongatása, kacagása és labdacatája a szép, meztelen Sarrasani-görlökkel.

A nagy produkció: maga Sarrasani. Cirkuszlakájok földig hajolt sora között lép be a cirkuszfejedelem. A nők feszengenek nézőtéri székeiken. Meglepően fiatal ember Sarrasani. Magas és dőlceg, mint egy gárdatiszt, szép és elegáns, mint egy operettbuvivánt. Combja erő fehér bőrcsizma, fehér nadrág, lilabárony atlája, aranyujjassal, fehér selyemturbán fehér kócsagtollal, káprázatos fényű gyémántforgóval, ez az öltözeke. Hét elefántot egzeciroztat.

Félnyolctól éjfélig tart a műsor. Vége az előadásnak. A cirkusz transzparencsei kialszanak. A személyzet az autólakosztályokba tér nyugovóra. Egy részük a cirkusz kántinjába vonul, ahol jazz szól a személyzet mulattatására.

A cirkusz vöröskeresztes kórházautóján is van munka. A cirkusz mentői most visznek hordágyon egy kis sápadt görlt, aki leesett egy leszakadt emelvényről és karját törte. A kórházautó egyik betegszobájában kék lámpafény. És fehérköpenyeges orvos. Haldoklik az egyik légtornász, aki lezuhant a tegnapi délelőtti próbán...

Hírek, közgazdaság. 16. Mesék. 17.15. Szimfonikus zenekari hangverseny. 19.15. A kőrök (Kistalud K. vígjátéka). 22. Külföldi filmosok közvetítése.

Erdekes betörés Aradon.

Kifosztottak egy könyvkiadatot. — Amikor a betörő válogat a könyvekben.

(Arad, április 12.) Ma éjjel ismeretlen tettes kifosztotta a Lőbl-hirlapiroda és könyvkereskedés egyik kiadatot és az alsó lakat eltávolítása által keletkezett keskeny résen benyúlva, megdézsmálta a cég reklám-kollekcióját. Mintegy 5000 lej értékű könyvet vitt el a kultúrára szomjas betörő, akinek fejlett irodalmi ízlésére és lélekjelenlétére vall, hogy a rajtakapás állandó veszedelmében még válogatott is a könyvek között. Elvitte például Szabó Dezső „Csodálatos élet” című regényének második kötetét (az első úgy volt elhelyezve, hogy nem férhetett hozzá). Dr. Bauer: „A Nő” című könyvét, egy Ossendowsky-regényt. Feichwanger: Hercegek zsidaja, öt kötet legritább kiadású Bettaner-könyvet. H. G. Wells két új regényét és a Wege zum Wissen című művet. Kezétárgyba estek de úgy látszik nem felelt meg neki a következő művek: Hatvány Lajos: „Zsiga a családban”. Braddon: „Boszorka”. Caster holland író és Kossáryné-Réz Lola egy-egy regénye. Rossz üzleti érzékre vall, de kétségtelenül szimpatikusabb, hogy az Ismeretlen Tettes nem egy ékezesész kiadatot, hanem egy könyvesboltot rabolta ki. Rossz üzletet csinált a betörő, mert már az összes könyvkereskedők és antikváriusok értesítve vannak és ahol a lopott könyvekkel jelentkezik, nyomban elfogják. Potom pénzen kell majd szegénynek tudadni a lopott holmit, amely bizony „bovinak” van elkönyvelve betörőkörkben.

SPORT

— Magyar futbalcsapat Romániában. Budapestről jelentik: A Budai 33-as futbalcsapat husvétkor Romániába jön. A csapat Clujon játszik a Haggiborral és az Universitatea-val.

Véres bosszút áll a titokzatos szovjetszallag...

Rejtélyes tragédia India ös-rengetegében. — A megpofozott „szovjetkutyáért” a feleség becsülete. — Angol kapitány megdöbbentő öngyilkossága.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójától.)
A kínai birodalom térképén egyre jobban szaporodnak azok a foltok, melyekkel az orosz szovet-ügynökök térfoglalását jelzik a gazdaságpolitikusok. A szovjet agitációs politikája nyugaton megbukott és ennek hatása alatt Moszkva minden erejét Keletre összpontosította. És Kínában már dörögnek az ágyuk, Anglia ázsiai koronagyöngyében, Indiában pedig forr a vulkán. Pár nap előtt érkezett Londonba William Flington, az indiai angol hadsereg egyik kapitánya, aki a peshawari helyőrségben szolgált, ahol a szovjet keze tragédiába zavarta az életét. A kapitány London egyik külvárosi villájában szállt meg és itt fogadta az egyetlen újságíró, akivel szóbaállt és csak azért, mert a világháborúban egy ezredben harcoltak a flandriai harctéren.

Szovjet-próféták Indiában.

— Az ázsiai orosz-indus határon van ugyan néhány angol helyőrség — kezdte elbeszélését Flington — de mi, akik ismerjük Ázsia nagy belföldjének politikai válságát és annak rugóit, tisztában vagyunk azzal, hogy a határtartományok angol kormányzata attól függ, hogy mikor jut eszébe a Hindukus északi lejtőn uralkodó szovjet hatalmasságoknak elindítani dél felé a vörös hordát. India népe fogékony minden újszerűség iránt és profétái eddig csak a lelkeket nevelték. Most itt is, ott is feltűnik egy-egy agitátor, aki észak felől jött, valamit lopott Rabindranath Tagore-tól, Ghanditól, az egészet felhigította Buddha vagy Mohamed tanításaival s ehhez a zagyva lélekhöz hozzáadta azt, amit irányítója, a moszkvai szovjet kívánt: az angolok kiűzését, az adók megszüntetését, India szabadságát és az osztozkodást. Ezek az agitátorok egyre többen jöttek. Hetenként kettőt-hármat is fogtunk belőlük. Ez év őszén mikor Kínában megindult a nagy felfordulás, észrevettük, hogy a szovjet agitációs munkája még az eddiginél is hatalmasabb lendületet vett. Most már indiai proféták jöttek, akiknek befolyásával már nehezebben tudtunk megbirkózni. Ezek el-eltűntek a nép tömegében és csak akkor vettük észre, hogy vannak, amikor innen-onnan jelentést kaptunk, hogy a nép izgatott. Ezek a jelentések egyre sürűbben érkeznek s mi éreztük, hogy a szovjet jön!

„Elfogtunk egy szovjetkutyát”.

— Három hónap előtt történt — folytatta a kapitány — Leiwel ezredes mosolyogva adta át a szolgálatot:

— Ugy sem történik itt semmi, várjon amíg beesteledik, aztán jöjjen utánunk a kaszinóba.

Szivarra gyújtottam. Az ezredes még visszazólt, hogy Daisyt magával viszi a kaszinóba...

— Daisy a feleséged — vetette közbe az újságíró.

A százados zavartan felkapta a fejét:

— Nem, Daisy a... rokonom. A feleségem, Mary... — Zavardottan ingatta a fejét. — Szegény Mary... Persze, Mary az már előbb elment a kaszinóba.

— Egyedül?
— Nem egyedül. Fleecock hadnagygyal, Jimmyvel. Délután együtt tenniszeztek. Szóval az ezredes elment. Én szivaroztam és egy buta hindu katona behozott egy orosz agitátort.

— Hogy hívnak? — kérdeztem.

— Nikoláj Nikolájevics Babucseff! — keményen a szemembe nézett.

— Van utleveled?

— Nincs.

— Mit akarsz a határörvidéken?

— Hirdetem az igazságot!

A kapitány megismogatta a homlokát.

— Tudod... megpofoztam. Nem tudom, hogy az alantasok szemtelenkedjenek. Tudtam, hogy szovjetkutyák s mást akar, mint én. Megpofoztam. Egy katona megragadta és elvitte. Becsúrták. Azóta valószínűleg megették a férgek a peshawari börtönben. Persze... — a kapitány furcsán kacagott — én eljöttem. Ott-hon azt sem tudják, hogy van egy Nikoláj Babucseff a foglyok között. Mondom: lecsukattam. Azután elmentem a kaszinóba. Mondtam az ezredesnek, hogy fogtak egy szovjetgazembert. Az ezredes bridgezett, nem törődött az egésszel. Én sem. Megkerestem a feleségemet és hazavittem.

A szovjet kezét hosszúak...

Az újságíró csodálkozott.

— Hazavitted?

— Haza. — Kurtára fogott, száraz mondatokban beszélt. — Hazavittem. Azt mondtam, menjen aludni. Én visszamentem a kaszinóba bridge-t játszani. Vesztettem. Ittunk.

— És Daisy?

— Később Daisy is hazament... Persze: hazament. Ez volt a baj. Én csak reggel mentem haza. A szolgám vérében hevert a kűszöbön. Az ajtóra felszegeztek egy cédulát. A cédulán semmi sem volt, csak egy szovjetcsillag. A feleségem ágyán is találtam egy szovjetszallagot... Mary nem volt sehol.

Flington rekedten folytatta:

— A feleségemet elvitték. Rohantam az ezredeshez. Eljött a házamba, körülnézett, kezébe vette az egyik szovjetszallagot, maga elé nézett és csak ennyit mondott: Cseka... (a szovjet politikai rendőrsége).

— Az oroszok!

— Igen. Követtük a nyomukat, mint a véredek, mélyen behatoltunk a határvidék rengetegeibe. A hinduk szívesen segítettek. A fehér asszonyt mindenütt látták, négy állig felfegyverzett férfi kísérte észak felé. Megtudtam, hogy Maryt meggyötörték... meggyalázták.

Az újságíró lázasan jegyzett.

— Azután?

Flington fáradtan intett.

Mary bűnhődik.

— Azután semmi. Visszafordultam. Daisy azzal fogadott, hogy Fleecock Jimmy szabadságot kért és egy szolga kíséretében nekivágott a rengetegnek. Megesküdt, hogy Mary nélkül nem térvissza. Sajnáltam szegény fiút. Tudtam, hogy Hindukuson tul nincsen élet.

— Jimmy nem tért vissza?

Flington idegesen szaladgált a szobában.
— Egy hét múlva az ezredes behivatott a szobába, nem nyújtott kezét, csak annyit mondott, hogy Fleecock hadnagy meghalt a hősköhalálával. Azután megkérdezte, mikor indulok a feleségem megmentésére. Magyaráztam, hogy ugyis: kilátástalan. Az ezredes végigmért, aztán felszólított, hogy egészségi okokból kérjem a felmentésemet. Most itthon vagyok.

— És Mary?

— Mary bűnhődik, mert megpofoztam egy orosz kémét. De azt a kémét a férgek megették a börtönben... Mary az oroszok foglya. Az angol kormány hatalmas, de hatalmas megtörik a Hindukus gerincén...

Majd kínosan, kényszeredetten folytatta:

— Tudod... barátom... Jimminek volt miért meghalni, nekem van miért élni... Daisy... Furcsák ezek az indiai házasságok.

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 6 és este 9 órakor

.A forradalmi nász.

Janice Meredith.

Marion Davies ragyogó tehetségének büszkesége, pazar kiállítású filmszínház.

II részben, 11 felvonásban.

Mindkét rész egyszerre lejátézza.

Rendező: olosó helyi arak!

Péntektől: Aradon premier! Pedál király.

Az újságíró tágrameredt szemmel nézett a kapitányra,

— Daisy!

— Igen, ő itt van nálam. Mary már régen nem volt az enyém...

Két halott.

Tegnap azután megdöbbentően váratlan fordulat történt a titokzatos tragédiában. Szenzációs kettős öngyilkosságot jelentettek a rendőrségen. William Flington nyug. kapitányt és barátnőjét holtan találták Flington villájában. A kapitány egyetlen bucsulevelet hagyott hátra. Az újságírónak szólt.

„Tévedtem! Daisy hazudott, én becsstelen lettem. Összedől minden. Szegény Mary...”

A rendőrség nyomozást indított, hogy kettős öngyilkosság, vagy pedig gyilkosság és öngyilkosság történt-e a Flington-villában. De egyben azt is kutatja, mit jelent a kapitány titokzatos levele...

Szökött huszár

fantasztikus gyilkossági meséje

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójától.)

Az oradeai államrendőrség előállított egy minden írás nélküli egyént, akit már napok óta figyeltek a detektívek. Előbb Papp Sándornak, majd Kovács Istvánnak és Kiss Pálnak mondta magát, de semmiféle igazoló irattal nem rendelkezett. A rendőrségen aztán töredelmes vallomást tett a furcsa egyén.

Elmondotta, hogy Papp Sándor az igazi neve és néhány napja lépte át szökve a román határt. Magyarországon, Pápán katona volt, ahol a hetedik huszárezredben szolgált. Megmutatta ennek igazolásul tetovált karját. A fiatalember, aki vesztprémi születésű, azért szökött át a határon, mert 1927. március 26-án éjszaka összekaszabolta századparancsnokát, Gyurgyovics kapitányt és félt a büntetéstől. A közhuszár és a kapitány közötti véres verekezésnek azonban — ahogy Papp Sándor előadta — igen érdekes, sőt egészen fantasztikus előzményei vannak. Pápán, Papp megismerkedett egy nagyon szép szobaleánnyal, akivel annak rendje és módja szerint csakhamar jó viszonyba keveredett. Egy este, mikor elment a leányhoz, az sápadtan kérte, hogy menjen el gyorsan, mert nagy baj lesz, ha ittmarad. A huszár azonban nagyon kíváncsi volt, hogy mi van a dolog hátterében és nem mozdult. A leány erre egy huszártisztit csákót hozott ki neki szobájából. A huszár felismerte saját századparancsnokának csákóját. Mit tehetett: eltávozott. Másnap aztán egész pontosan megtudta, hogy tényleg a kapitánya volt a szép szobaleány. A kapitány ettől kezdve valóságos üldözni kezdte Papp Sándort. Egyik kaszányafoogságot a másik után kapta. Március 26-án azonban kiszökött a kaszányaéból és a babájához igyekezett. Épp akkor jött ki a házból a kapitány. Gyurgyovics rátámadt a közhuszárra és a kardjához kapott. Papp is előkapta kardját és addig ütötte-verte a kapitányt, amíg az tehetetlenül össze nem esett. Akkor visszament a kaszányaába, feltörte az egyik őrmester ládáját, kivett belőle 80 pengőt és civilruhát szerezve magának, hosszú bujdosás után átszökött a határon. Papp Sándor azt sem tudja él-e a kapitány, vagy meghalt. Pappot átkísérték a oluji hadbíróságra és ott döntenek majd afölött, hogy kiadja-e Magyarországnak, vagy sem.

Az Urániában ma, szerdán utóljára:

Putty Lyával a főszerepben

KOKOTTOK.

Az előadások 1, 5, 6, 1/8 és 9-hor kezdődnek

Maharadzsza gyöngye.
Apolloban
ma, szerdától.
Főszereplő:
Gunnar Tolnaes.
Maharadzsza gyöngye.
Keleti dráma.

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

„ALFACO” cipőnagyáruház megnyílt P. Avram Iancu (Szabadság-tér) 21. Kérjük kirakataink megtekintését! HOFFMANN csemegeüzlet mellett. Tisztelettel: Klein és Dávid.

KÖZGAZDASÁG.

Nem lesz bankjegyszaporítás.

A kormány elállt a tervének megvalósításától.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Banca Nationala legutóbbi jelentése — mint arról annak idején írtunk is — jelezte, hogy a kormány a bankjegyalomány három milliárdos megszorítását tervezi. Bizalmas, de feltétlenül megbízható forrásból származó információink ma viszont arról számolnak be, hogy a bankjegyszaporítás elmarad. Ez az akció ugyanis, amely előreláthatóan csak súlyosabb komplikációk elé állította volna a közgazdasági életet, az u. n. plafond-törvénybe ütközik, amely a bankjegyforgalom maximumát tudvalevőleg 21 milliárdon alapítja meg. A törvény megváltoztatására a Banca Nationala és a liberálisok nem voltak haj-

landók belemenni és ennek következménye a bankjegyszaporítás elmaradása. Szerencsére most már még nagyobb külföldi kölcsön kapcsán sem lehet szó inflációról, mivel a németek a Romániának adandó kölcsön nagy részét lejben akarják folyósítani. Németország ugyanis évek óta hatalmas mennyiségű lejt vásárolt össze egészen alacsony árfolyamon, úgy, hogy a kölcsönnyújtás a mai árfolyamon kedvező üzlet volna a németek részére. Bizonyos azonban, hogy a német kölcsön alakjában hazaérő sokmillió lej egyszerre megszüntetné a pénz-szűkét. Ugy hiszik azonban, hogy a kormány nem tartja alkalmasnak a kölcsönnyújtásnak ezt a formáját.

Zürichben 3.20, Párisban 15.75 a lej

Zürichben utótőzsdén is 3.20 a lej.

Helyi valutaárak. (Április hó 12.)
Kifizetések: Berlin 40.60, Amsterdam 68.55, Newyork 170.50, London 831, Páris 6.72, Milánó 8.37, Prága 5.07, Budapest 29.90, Zágráb 3.02, Bécs 24.07, Zürich 32.90. — Ár: Márka 40, dollár 170, angol font 830, francia frank 6.70, olasz líra 8.35, cseh korona 5.05, pengő 29.90, dinár 3, osztrák schilling 24.15, svájci frank 32.90. — Pénz: Márka 38, dollár 168, angol font 800, francia frank 6.50, olasz líra 8.15, cseh korona 4.95, pengő 29.30, dinár 2.80, osztrák schilling 23.70, svájci frank 32. — Irányzat: langha.

Zürichi tőzsdényítés. (Április hó 12.)
Berlin 123.25, Amsterdam 208, Newyork 519.87.50, London 2524.50, Páris 20.36.50, Milánó 25.15, Prága 15.39.50, Budapest 90.80, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.22.50, Varsó 57.95, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdézárás. (Április hó 12.)
Berlin 123.20, Amsterdam 208, Newyork 519.87.50, London 2524.50, Páris 20.36.50, Milánó 25.30, Prága 15.39, Budapest 90.75, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.20, Varsó 57.95, Bécs 73.12.50.

Zürichi tőzsdézárás. (Április hó 12.)
Kifizetések: Páris 6.70, Berlin 40.50, London 829, Newyork 170.75, Milánó 8.24, Zürich 32.90, Bécs 24, Prága 5.07.50. — Valuták: Napoleon 680, márka 40, leva 1.20, török líra 0.90, angol font 825, francia frank 6.70, svájci frank 33, olasz líra 8.20, drachma 2, dinár 3, dollár 170, lengyel zloty 18, osztrák schilling 24, magyar pengő 29, cseh korona 5.

= Az új vámtarifa. Bucurestiből jelentik: A „Monitorul Oficial” 10-iki számában 162 oldalon közli az új vámtarifát, amely — mint már jelentettük — április 14-én lép életbe. A rendelet kétféle tarifát állapít meg, a rendes tarifát, amely mindazokból az államokból importált árukra vonatkozik, amelyekkel Romániának rendes kereskedelmi egyezménye van, a másik pedig az úgynevezett szupratarifa, a rendes tarifának kétszerese, amely szól általában mindazon árucikkekre, amelyek más államokból származnak, mint amely államokkal

Románia kereskedelmi egyezményt kötött. De kiterjed a szupratarifa érvénye az egyezményes államokból is szállított állami monopolicikre, gabonaművekre, vegyipari cikkekre, valamint a vas- és fémárukra is. Érdekessége az új vámtarifának, hogy nagy mértékben felemeli a külföldről importált cipő árát, amennyiben a színes külföldi kész cipő vámjá a feldolgozatlan bőr vámjának a négyszerese, míg az egyszerű fekete cipő a háromszorosa lesz. Az új vámtarifa aranyvalutában állapítja meg a vámtételeket s az átszámítási kulcsot esetről-esetre a minisztertanács állapítja meg. A jelenlegi átszámítási kulcsot negyvenben állapították meg. Az új vámtarifa-rendelet négy fejezetből áll s az első az élőállatok, hal, gyapjú, nyersbőr és szőrme számtételeit, a második a fűszerárak, mag, virág, textil, fa és papír vámtételeit, a harmadik az ásványvizek, gyógysók, vegyi célokra felhasználandó földanyagok, kővek, keramiai cikkek, parafin és fémek vámtételeit, a negyedik fejezet pedig a kémiai- és gyógyszerek, parfümök, lakkok és egyéb kozmetikai cikkek vámtételeit foglalja magában. Az új vámtarifa azonban lényeges leszűkítést eszközölt egyes árucikkekre és pedig a kőc vámtételét 11 lejről leszállította 2 leire, az ólomét kilónkénti 3 lejről vagononként 3000 leire, az ásványvizek vámtételét pedig 500 lejről vagononként 100 leire szállították le, míg a mangán behozatalát teljesen szabaddá tették. Az Universul mai száma foglalkozik a vámtarifával és tiltakozik az ellen, hogy a parlament hozzájárulása nélkül ilyen nagyfontosságú kérdést rendeletileg intézzenek el. A lap követeli a rendelet életbeléptetésének elhalasztását.

= Kik képviselték az egyes terménytőzsdéket a bécsi konferencián? Bécsből jelentik: A közép- és keleteurópai terménytőzsdék mostan befejeződött második kongresszusán, melynek tárgyalásairól már hírt adtunk, az egyes terménytőzsdék képviselőiben a következő delegátusok vettek részt a tanácskozásokon: Belgrád: Sicarevic Mihvoje és Bayloni Mi-

hály. Braila: Lichtinger Alex. Brinn: Petr Henrik elnök és Chytil dr. titkár. Budapest: Hirsch Ferdinánd és Politzer Sándor tőzsdetanácsosok. Bucuresti: Brancovici dr. egyetemi tanár, Lievre Róbert alelnök és Halpern Jacques. Linn: Fischer István. München: Stein harter Siegwart. Olmütz: Briess Tivadar alelnök és Basta dr. titkár. Pozsony: Pieffer Oskár és Vrsta dr. titkár. Prága: Schwarz Ernő alelnök, Koukolik Ferenc és Starek Ottó tőzsdetanácsosok, valamint Stepanovsky dr. főtitkár. Ujvidék: Weisz Leó és Komlós Nándor. Temesvár: Klein Zsigmond. Zágráb: Perucsics dr. főtitkár. Zombor: Protic dr. főtitkár. A közép- és keleteurópai terménytőzsdék delegátusai még tavasszal újabb konferenciára gyűlnek össze, hogy az együttműködésre beterjesztett különböző javaslatokat végleg tárgyalják és meghozzák az erre vonatkozó határozatokat. Ennek az újabb konferenciának színhelye előreláthatólag Budapest lesz.

= Vámkedvezmény valamennyi ország részére. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter rendeletet küldött a vámhivatalokhoz, amelyekkel közölte, hogy valamennyi ország, Oroszországot kivéve, kedvezményes tarifában részesül.

Mozi.

xx Maharadza gyöngye. A Nordisk-film-ovár legújabb keleti témájú filmje most érkezett Aradra és itt első romániai előmutatásán már jóelőre hatalmas érdeklődést vált ki. A kelet minden misztikumát benne él ebben a csodálatos rendezésű filmben, mely első felvonásában Monte-Carlo ragyogó játéktérmeibe viszi el a nézőt. A „Maharadza gyöngye” mából, szerdától kerül vetítésre az Apollóban és az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx A „Kokottok” ma utolsójára kerül vetítésre az aradi Uránia mozgószínházban. Putty Lyának, az amerikai filanvaros nagynevű magyar művésznő-jének ez a remek képe felülmúlja minden eddigi alakítását. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Segítség, áldoz a pénz” címen nagyhatású vígjátékot mutat be az aradi Uránia mozgószínház. Egy szerencsés ember a film főalakja, aki fantasztikus módon hatalmas vagyont birtokába jut — de nem tud mit kezdeni vele. A film minden jelenete megkacagtatja a nézőt. Főszereplő: Nicolas Kolina.

xx Az aradi Apolló mozgószínház filmzsarnálja mindennap vetíti a világ legaktuálisabb eseményeit.

xx Patt és Patashon legújabb filmje legközelebb az aradi Apollóban.

xx Harry Piel legszenzációsabb filmjét vetíti legközelebb az aradi Uránia.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Harisnyák!

Magas sarokkal 40—60 lej, selyem flor 78—95 lej, fáttyol 105—161 125 lejig, hibátlan selyem 108 L. Készítők selyem kivárással 30 L. Ingek, nyakkendők, zsebkendők, gombok, csipkék mélyen leszállított árban „APOLLO” áruház, POPPER. Str. Meşianu 2.

Olmot

kérünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ki akar érettségizni?

Középiskolai összevont magánvizsgálatokra és érettségire, teljes anyagi felelősség mellett előkészít Galgóczy Magántanfolyam Budapest, VIII., Mária Terézia-tér három.

Bankkölcsönöket

aradi házakra és környékbeli földekre legelőnyösebb feltételekkel betáblázás mellett folyósítanak.

HAASZALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

Három nap alatt szállítunk!

I-a rózsaburgonyát

waggon-telben vetőmag-nak, — garantált tiszta fajminőséget, étkezésre, — válogatott nagy darabokat, vagy vegyesen.

Gabonakereskedelmi Társaság

Timisoara I., Str. Alexandri (Hunyadi-u.) 8. Telefon: 22—94. Sürgöny cím: „Gabona”.

Husvétii 702 bor kapható.

Abonnások elfogadtnak.

Brenner Orth. 702

vandéglőse Arad, Bel. Reg. Ferdinand 44.

Saját műhelyemben

készült elsőrendű bútorek a legelőnyösebb árban kaphatók tíz évi felelősség mellett.

Arad, Strada Romulus Veliciu 24. (volt Lipót-uca) 1928

Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintés.

paszmányos és gombkötő Arad, Bul. Reg. Ferdinand 63. (Boros Beni-tér.) Vállalja minden e szakba vágó munkák készítését a legutányosabb árért.

"AUTOTECHNICA" A. HERZFELD

RENAL

**Maoulatura papir 5 kgros
csomagokban kapható az
Aradi Kézlöny kiadójában.**

